

11te Aarg.

1880.

19de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af S. Thronsen.

29de Februar — 4de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvejlende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behøve at melde sig snarest muligt.

Adresse: **R. Thronsdjen**, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til at Vedkommende er paa lidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Successor til **N. S. HASSEL** Decorah, Iowa.
Fedor Ström & Co.

har et fuldstændigt Udvalg af gode Kolonialvarer (Groceries), samt af Slags saltet og røget Fisk. Extra fin norsk Medicintran og andre norske Varer.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Hugenotterne som Galeislaver. — Japaneserne. — Den gamle Thepotte. — Brev til Lapard fra en tyrkisk Kadi. — Sokrates's Fængsel og Død. — Strøtanke. — Bønderne i Konstantinopel. — Gaader og Opløsninger. — Blandinger. — Pater Klemens. — Buggefang. — Gustav Wasas Historie. — Prinds Louis Napoleon falden. — Møllen og Bækkene. — Jordflodens Indre. — Giv Gud Vren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notitser. — Den gamle Mand og Præsten. — Væsefrugter — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Sønnen i rette Tid. — Washingtons Majimer. — Kimbrev fra navnlundige Mænd. — Insekternes Muskelstyrke. — Verdenspostvæsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar — Til Belysning af en Anekdote, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. lutherisk Folkkalender, anmeldt. — Til Professor M. J. Monrad. — John Maynard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelblad og Register og sendes portofrit for \$1.00.

R. Thronsdjen,
Dr. 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

11te Aarg.

29de Februar 1880.

4de Hefte.

En ung Piges Historie.

(Af S.)

(Fortættelse).

Kort Tid efter reiste vi til Italien, hvor jeg stiftede Bekjendtskab med Profesfor Lange. Som Kunstner regnede jeg ham for, paa en Maade, at staa udenfor Ceremoniellet, og jeg fandt meget Behag i ham. Han var saa fortrolig med Alt, Rom (som i Forbigaaende sagt ikke fortjener den Glorie, hvormed Fantasien omgiver det) var halvt som hans Hjem, og hans Godmodighed til at ledsage og forklare var stor; han viste rigtignok samme Godmodighed mod et Par andre danske Damer, som, efter min Mening, aldeles ingen Fordring havde paa Udmærkelse, hvilket mishagede mig; dog, han var et Geni, et stort Geni, og saadanne Folk troede jeg, at man maatte holde Meget til Gode.

Nu, mine kjære Børn, tror jeg, I have et klart og sandt Billede af, hvorledes jeg var. Slør havde jeg for Dinene og for Hjertet, og var dog selv fuldkommen overtydet om, at jeg var ualmindelig klarseende.

Vinteren forløb i Sus og Dus, Selstaber ude og hjemme; jeg læste ikke meget, thi Tiden forløb med Visiter og

Toiletteforberedelser; men jeg gjorde det gjældende, som jeg havde lært. Udskillige Tilbud bleve afviste; det kostede mig ingen Sorg at gjøre det.

Hr. Hoppe smigrede mig først og sidst. Karl opfyldte ethvert af mine Ønsker, trak mig frem ved enhver Leilighed og viste mig stedse den største Kjærlighed. Jeg præstiderede som Værtinde ved vore Selstaber, hvilket morede mig meget. Din Fader, Minna, var den eneste af de borgerlige Venner, som vedblev at komme; min Broder had mig udtrykkeligt at være særdeles høflig imod ham. „Det er den bedste Fyr paa Jorden“, sagde han, „Skade, at han ikke er af Fødsel, (det vil sige af Adel) thi han har et ægte adeligt Hjerte, ærligt som Guld; han er altfor god for denne fordærvede Verden. Stolt er han, uafhængig; han er den eneste af mine saakaldte Venner, som ikke har villet benytte mig, trække mig op paa en eller anden Maade, ja, han har endog afflaet flere Tilbud, jeg har gjort ham. Liberal er han forresten, men han giver Enhver sin Ret.“

Efter denne anbefaling viste jeg mig,

som min Broder ønskede, særdeles høflig mod Lieutenant Staal, men han sølte sig ikke tiltrukket af vor Omgang og kom yderst sjelden.

Paa den Tid begyndte min Broder at synes om en meget smuk, ung Pige, men, før han erklærede sig, spurgte han mig, om det var mig imod, da han ellers aldrig vilde gjøre det. Det var et Tegn paa inderlig Kjerlighed, paa ubegrændset Tillid, men tillige et Tegn paa, at hans Kjerlighed til hende ikke var den allerstørste.

Kunde hun tilfredsstille ham, kunde jeg umulig ønske en bedre Svigerinde. Det var den godmodigste, søieligste, enfoldigste lille Person, der kunde existere. De bleve gifte, og der herskede et fortræffeligt Forhold mellem os alle tre; jeg overlod hende min Plads som Værtinde, men blev dog ved at være den Første til at ordne og styre.

To Aar svandt; vi levede paa den samme muntre og glimrende Maade, men dette Liv tilfredsstillede mig ikke mere; jeg higede efter noget Høiere. Jeg indsaa, at Meget i denne smilende Verden var tomt og hult, at Meget hos mig selv var tomt og hult, og jeg higede efter Noget, uden selv at vide, hvad det var. Karls lille Son var mig inderlig kjær, og jeg tilbragte megen Tid hos ham; jeg fik ogsaa mere Sands for Naturen, men trængte dog bestandig til noget Andet, en høiere, levende Interesse.

En meget vakker Dame, til hvem jeg betroede mig, forsikrede (eftersom hun ikke vidste noget Bedre), at jeg maatte have et eller andet Talent, som vilde komme til Udbrud; hun sagde, at det var gaaet hende ligesaaadan, men at hun, da hun ret lagde sig efter Musik, havde faaet sin Sindssro tilbage. — Som Barn

høstede jeg stor Ros for min Tegning, og fik nu den Ide at uddanne mig heri.

Jeg henvendte mig strax til vor gode Professor, men han var ikke at bevæge til at forandre sin Beslutning og tilbringe Sommeren hos en gammel Veninde i Farum. Karl og hans Kone vilde til et Bad i Tydsfland; jeg havde ingen Lyst til at følge, og var rent utrokelig over ikke at kunne benytte deres Fraværelse til at lære at male i; jeg var ikke vant til Hindringer, og det gjorde mig forhippet. Endelig en Dag kom Karl ind til mig og sagde:

„Naa, Søster, nu kan du da faa dit Luste opfyldt, hvis du selv vil; Professoren vil ikke opgive sit Besøg, men du kan meget godt, hvis du kan finde dig i Tarvelighed, være paa samme Sted. Det er hos en Præsteente, Bedstemoder til Lieutenant Staal; jeg har forespurgt mig, og hun vil gjerne tage imod dig. Se, nu har du tre hele Maaneder til at male i; i den Afstog er du naturligvis aldeles usforstyrret, og jeg haaber, at du har malet og tegnet nok for hele dit Liv, til vi komme hjem.“

Da Karl reiste, tog han mig i sine Arme: „For ni Aar siden, Louise, reiste jeg til det samme Bad, og kom hjem i sorte Klæder; Gud vil dennegang bevare os.“

Jeg kunde neppe rive mig løs fra ham, og jeg har ikke seet ham siden, før idag.“

Moder standsede, Taarerne løb ned ad hendes Kinder; jeg greb hendes Haand, og idet jeg kysede den, bad jeg hende holde op.

„O Moder, vi have hørt nok, vi kunne tænke os det Andet, du skal ikke atter gennemleve Sorgerne.“

„Du tager feil, Marie, det jeg har fortalt, er det bitreste, det Andet er glædeligt og opløstende selv i Smerten.“

Forunderligt ledede Gud mine Beie! havde han ikke givet mig denne Lyft til at male, var jeg aldrig blevet den, jeg nu er; tro ikke, jeg vil ophøie mig; et svagt, strøbeligt Væsen er jeg, men Guds Barm; det ere vi jo alle tre, hans tillidsfulde Børn.

De prægtige Fuldblodshefte pustede og stampede for den lette, elegante Wienervogn; vor gamle Kudst bredte sig med den storartede Værdighed, som er ganske egen for gamle Kudste i gamle Familier; den snorede Tjener med de hvide Handster og den mod sit Herstab ydmyge, mod Andre stolte, næsten næsvise Mine, stod bag paa, da jeg rullede til mit foreløbige Hjem hos Fru Staal i Farum. Hun havde ikke Leilighed til at modtage min Kammerjomfru, og jeg sad og grundede over, hvorledes jeg skulde kunne hjælpe mig selv, Noget, som forekom mig ligesaa komist som vanskeligt.

Endelig holdt vi udenfor et smukt, enetages lidet Hus med Roser og Vinraniker op ad Muren, ja helt op ad Taget, hvor de dannede en Krands om de to temmelig store Kvistvinduer. Haven udenfor Huset var saa net; de blanke Binduer skimmede i Aftensolen; den lille Kanarifugl, som hang udenfor, sang lystig og nippede til det grønne Fuglegræs; Aftenkloffen lød, og i den aabne Dør stod Professoren med sit opklarede Ansigt, en snuuk, gammel Dame med snehvidt Haar og en smilende, brunsiet Bondepige, for at tage imod mig.

„Det var Karen!“ raabte Minna og klappede i Hænderne.

„Ja det var Karen; hun nikkede til mig; Professoren hjalp mig ned, og Bedstemoder rakte mig Haanden til Velkomst; bort rullede Vognen, og jeg traadte ind gennem den lave Dør, ind i den smukke, lille Stue, hvor Alt var bo-
net, blankt og rent. Der kom strax Fred

og Rolighed i mit Sind; jeg følte mig hyggelig tilmode og forundrede mig dog over, at jeg gjorde det.

Over Sofaen hang Løitnant Staals Portræt. „Er det ikke deilig“, sagde Bedstemoder, „det gav Professoren mig i Julegave, det er, som om jeg havde ham selv; jeg kan ordentlig gennem Mine se ham lige ind i hans ærlige Hjerte.“

Det var, følte jeg snart, Menneſter ganske forskellige fra dem, jeg hidtil havde truffet. Stjont Bedstemoder saa daarligt, gif med Besvær og i det Hele var affældig, slød Talen glad og ungdommelig fra det glade ungdommelige Hjerte. Det lange Liv og de mange Sorger havde ikke røvet, men givet hende Fred; Fremtiden laa selbestunnet for Bedstemoder, hendes Gjæringer frygtede ikke Lyset, Tjenerinden skulde faa sin Løn. Hun talede om det andet Liv med en Visshed, som om hun alt havde prøvet det; om Døden, — Døden, som man i vore Kredse saavidt muligt havde seet bort fra, — med en Ro, der forbausede mig: „Frelseren vil være hos mig i min sidste Stund; jeg stoler paa hans Naade.“ Stjont de viste mig alle mulige Hensyn, følte jeg dog godt, at deres Opførsel vilde have været den samme, om jeg havde været en ubetydelig, ubemidlet Pige, men jeg blev ikke fornærmet, tværtimod, det hævede dem i mine Dine; jeg havde seet saa meget Krybci og Smigremi, at det var blevet mig modbydeligt.

Hvor ærværdig saa ikke Bedstemoder ud i sin glatte, sorte Kjole med den snehvide Krave og Kappe og det solbvide Haar; hvor godt klædte ikke det glade Smil hende, thi Bedstemoder havde saadant et Smil, og fra hendes Læber slød glade, opmuntrende Ord, blandet med alvor. Stjont Professoren var over halvtreds, var han dog en ung Mand i

hendes Tanke; hun havde jo baaret ham til den hellige Daab og havde et Slags moderlig Myndighed over ham.

Laus sad jeg og hørte paa dem; jeg var ikke vant til at tale, som de talede, men behageligt var det at lytte dertil. Det Gnefte, jeg ikke rigtig kunde forsone mig med, var, at Karen, naar hun hyslede i Stuen, blandede sig i Samtalen; hendes Venlighed mod mig, den Maade, hvorpaa hun spurgte: „Har vi Hjemme, hvad?“ fornærmede mig saa meget, at jeg tydeligt gav mit Misbehag tilkjende.

„De kjender ikke Karen“, sagde Professorens, „det er en sand Perle. Hun kom her i sit femtende Aar; nu er hun femogtyve; hun lever kun for sin Frue, passer hende i enhver Retning, værner om og vaager over hende. Nylig havde hun et Tilbud af en Fyr, hun kunde lide, og hvad svarede hun: Jeg tager ikke fra min gamle Frue; hun skal ikke se et nyt Memnefte om sig; jeg ved, hvordan hun vil have det i alle Dele, og bliver til Enderen. Vil du vente, kan du. Finder De nu ikke, at Karen har Ret til at tale med og paa en Maade regne sig til Familien?“

Lørdags Eftermiddag — jeg havde da været der fire Dage — bemærkede jeg en usædvanlig Glæde paa alle Ansigter og fik snart Grunden at vide: Husets Søn skulde komme.

Han saa saa glad ud, da han kom ridende i Gallop, svang sig af Hesten og hyskede Bedstemoders Haand; jeg tænkte, om han saa saa glad ud, fordi han var saa god.

„De kjeder Dem vist her, Comtesse Drunklo“, sagde han venlig til mig, „men jeg har sagt det i Forveien til Deres Broder.“

„Paa ingen Maade“, svarede jeg næsten fornærmet.

Det var en yndig Aften; vi drak The

i Lindelysthuset i Haven; Maanen tittede ind til os; Talerne gik let og livlig, Latteren lød. Karen snurrede Bedstemoder aldeles ind i uldne Chamler; derpaa satte hun sig ind i Væsthuset hos os Andre med sin blaa Strømpe; i det Frie, mente Karen, kunde man nok være lidt mere fri end ellers.

Sent stiftes vi ad, men Hr. Staal havde udtalt Ord, som jagede Sønnen fra mit Leie. „Hvor sørgeligt“, havde han sagt, „er Livet for dem, der vandrer paa Slump, uden noget Maal, uden Hys.“

„Hvad mente han?“ spurgte jeg om Morgenen Bedstemoder; maatte det ikke gjælde om Manden, sjønt jeg kjender mange, der slet intet Maal have; men vi Kvinder have det jo aldrig.“

„Min kjære, unge Pige, vi have Alle et Maal: Gimmerige. For at naa det, maa vi komme til Erkjendelse af vort Forhold til Gud og komme i det rette Forhold til ham ved Troen paa hans Søn, Jesum Kristus; derhos maa vi virke med Trofast i vor Kreds, den være saa liden, som den vil, vore Evner bør vi udvikle, for at anvende dem tilligemed de øvrige Gaver, vi have faaet, til Vor Herres Ære og vor Næstes Gavn; Gud har givet os et Hys; det strømmer ud fra Bibelens Blade og viser os Veien.“

Det var hendes Tale, og den forbedte mig paa den, vi hørte i Kirken: „Værer hdmgye og sagtmødige af Hjertet.“ — Al, jeg var det ikke, men jeg ønskede at være det, og det er Begyndelsen.

Da vi kom hjem, lagde jeg mig efter at vinde Karen; jeg havde jo før i mit Fornød krænkter hende.

Kort efter fik Løitnant Staal Permission, og opholdt sig hjemme en Tidlang. Jeg sølte mit Hjerte hæve og udvide sig; tusfnde gamle Skranke og Former brast som Sæbebøller; vel fik jeg igjen andre

Pligter, jeg ikke før havde kjendt til, men jeg fik ogsaa Rettigheder, store Rettigheder, jeg blev Guds Barn.

Jeg glædede mig mere ved Synet af Naturen; det forekom mig, at det var en ny Jord, nye Mennesker og en ny Gud, ikke den fjerne Gud over Himlens Skyer, til hvem mine lunke Bønner før havde været henvendte, men en levende, nærværende, retfærdig, men ogsaa barmhjertig Gud, der virkede kraftig med sin Aand i sine Tjeneres Bryst, saa de bleve nidkjære til al god Gjerning.

Jeg malede ikke mere; mine Anlæg vare ubetydelige, og jeg havde Andet, Bedre at tænke paa. I den tidlige Morgenstund sad jeg paa et skjønt Sted i Nærheden af det lille Hus og tænkte og tænkte, og jeg forstod Manglerne, Synderne, som hængte ved mig, og jeg hævede min Stemme til Bøn om Naade og siden til Lovsang over Guds Naade og Fred.

Hvor Karen og jeg bleve gode Venner, hvor jeg hjalp hende, hvor jeg hjalp om Bedstemoder og Professorens. Det var saa nyt for mig at gjøre lidt for Andre; det forfriskede min Sjæl; undertiden kunde jeg næsten bilde mig ind, at jeg altid havde været her, at jeg var Barn af Huset.

Det var især den levende Strøm af Guds frygt og Mennesketjærlighed fra din Faders Læber, Minna, som fik mig forandret, men det var aldeles ikke af Kjærlighed til ham, jeg blev det; den kom bagefter; den kom, som en ung Piges Kjærlighed altid maa — jeg kan ikke tænke mig andet — efter at jeg havde mærket, at han holdt af mig.

Jeg kan ikke forstaa, at han kom dertil; han var jo meget bedre end jeg, en edel, høihjertet, kraftig Karakter, et Mønster paa en Mand.

Naben og ærlig, som han altid var,

kunde han ikke skjule sine Følelser, og længe før han udtalte sig, havde jeg læst det i hans Blikke og hørt det i hans Stemme.

Bedstemoder smilede gennem Taarer, trykkede mig til sit Bryst og sagde: „I Guds Navn ske, hvad der maa.“ Hun gik bort, og næsten i samme Dieblit stod Harald for mig.

„Hvis Fornemhed og Rigdom forekom mig at være Livets Lykke“, begyndte han, og hans Stemme skjælvde af Bevægelse, „da vilde jeg, hvor høit jeg end elsker Dem, aldrig forlange Deres Haand; men Fornemhed og Rigdom er ikke Livets Lykke. Et Ugtefælskab, hvor Mand og Kvinde i Herrens Frygt, Kjærlighed og Enighed vandrer sin Vane, trostende og støttende hinanden, rige, fordi de ere nøisomme, det forekommer mig at være Livets Lykke; men De maa ikke overrastes: betænk Dem vel, De maa gjøre Afkald paa Meget, som De aldrig har lært at undvære. Deres Broder maa De ogsaa tænke paa; hvad vil han sige?“

Jeg sagde ham, at jeg ingen Betænkningstid behøvede, at jeg kun ikke ret kunde fatte, hvorfor han holdt af mig. Saa tog han min Haand og førte mig til Bedstemoder. Hun blev vemodig glad. Professorens, hvis letbevægelige Sind I kjende, var næsten ellenild, og Karen slog — for første Gang i sit Liv — to Talserkener itu af Forfrættelse og Glæde.

Jeg var lykkelig; ydmyg og taknemmelig tog jeg min store Lykke som en ufortjent Gave af Skaberens Haand. Alle Hindringer vare udjævnedes for mit Hjerte og mine Tanker; selv saa forandret, glemte jeg, hvorledes min Broder Karl var; han havde jo sagt, at Harald var „for god for denne Jord“, desuden havde han altid regnet, at Officerer dannede en Overgang. Fra Hjertet skrev

jeg et Brev til ham, og jeg frygtede ikke for Svaret, jeg hengav mig til Lykken.

Dog, jeg er for vidtløftig; I ere maaske ogsaa temmelig unge, mine Børn, men naar man blader i Mindets Bog, river den En med sig. Se Maanen er alt fremme; den skinner klar og deilig, som den stinnede paa os Unge, naar vi sad paa Præstebækken og talede sammen, som den stinnede paa Bedstemoder, naar hun, støttet paa vore Arme, gik om i Haven.

Endelig kom Svaret fra min Broder. Da jeg havde Brevet i min Haand, da jeg saa det velbekjendte Vaaben og den velbekjendte Haandskrift, blev jeg bange; Selvsjuffelsen svandt, jeg huskede min Broder, som han var; alligevel var jeg ikke forberedt paa Indholdet. Han rasede; Fornærmelser regnede ned paa Staal og mig; derefter kom Bønner, de hjærligste Løfter; Alt skulde være glemmt, jeg skulde vedblive at være hans Søster, hans elskede Søster, naar jeg vilde træde tilbage, men hvis ikke, hvis jeg ikke dieblitkkelig forlod Harald, da var den Uafnemmelige død for Broderen, min Fod skulde aldrig betrede hans Hus, han vilde aldrig se mig for sine Dine.

Smerte, bitter Smerte sølte jeg, men ikke Stygge af Tvivl eller Vaksen. Jeg viste Ingen Brevet, men sendte det til min Formynders indeni et udførligt Brev fra mig, hvori jeg takkede ham for det Gode, han havde villet bibringe mig, som jeg nu forstod at fatte, og hvori jeg udviklede hele min Sjælstilstand før og nu for ham, samt den Indflydelse, Bedstemoder, Profesfor Lange og Harald havde havt paa mig, og hvorledes jeg maatte gjøre mit Valg.

Den gode Pastor Skau skrev ikke, han kom selv.

Han lagde sin Haand paa mit Hoved: „Da De var en liden Pige, og jeg havde

Dem paa mit Skjød, bad jeg af hele min Sjæl Herren at bevare sit Lam, og se, han har gjort det. Fortiden maa være død for Dem nu, men i Kraft af mit Venstreb med Deres Fader, meddeler jeg Dem hans Velsignelse. Vel var han en stolt Mand, men han skønnede paa sand Fortjeneste, hvor han saa den; han vilde ikke have negtet sit Samtykke.“

Det var lægende Ord, og for første Gang tænkte jeg meget paa min Fader, og der blandede sig Anger i mine Tanker, fordi jeg ikke havde savnet ham, som en Datter altid burde savne sin Fader.

Kort efter stod vort Bryllup. Profesforen havde smykket Haven med Flag og Bærelserne med prægtige Guirlander af Georginer; han havde kastet alle Sorger bort og stod glad som Barnet, og, beyndeligt nok, jeg sølte mig ogsaa rolig, tillidsfuld og glad som Barnet. Den Byrde, der havde hvilet paa mig, siden jeg modtog Karls Brev, var løst af; mere ublandet Lykke kunde jeg neppe have haaret, men Staal var alvorlig.

„Louise“, sagde han til mig, „er du nu vis paa, at jeg kan være dig nok, at du aldrig“ — men jeg lagde min Haand paa hans Mund og forhindrede ham fra at sige mere.

Karen, med hvem jeg havde staaet paa den bedste Fod, forbausede mig ved at holde en temmelig streng Tale: „De faar den bedste Mand, Noget kan ønske sig; skjøn nu paa det, vær en søielig, slink, ordentlig, sparsommelig Kone, og kom bare ikke med fornemme Nysker, bliv bare ikke, som De var, da De kom ind i Huset, thi da vidste De jo neppe, om De vilde spare Folk, naar man talte til Dem.“

„Aldrig“, svarede jeg, og Karen, for mildet ved Maaden, hvorpaa jeg optog Formaning, trykkede mig til sit Hjerte og forsikrede, at jeg var den bedste Pige

og den Æneste, som passede for hendes unge Herre.

Bedstemoder lagde sin Haand paa vore Hoveder: „Jeg har havt Glæde af dig, min kjære Søn, fra det Dieblif, du kom ind i mit Hus, jeg har Glæde af dit Valg.“

Vi flyttede ind i denne Bolig her, og Fred og Lykke fulgte os. Det havde noget Nytt og Tiltrækkende for mig at regne ud, spare, selv lave Maden og styre Huset. Min Ægtefælle paastjønede mig saa omt, han var saa munter, saa underholdende; vi vare enige i alle vigtige Ting, men ofte forskjellige i Smaa-ting, hvilket dog ikke forhindrede et lykkeligt Samliv. Næste Aar i September skændte Gud os dig, min Minna; omhyggelig Kjærlighed omgav din Bugge; Bedstemoder kom reisende for at se dig; din Fader sang for dig, og Professorens vuggede dig, Karen sørgede for Tvebatsmad, og Mette strøede Blomster paa Dy- men. — Det var Bedstemoder's sidste Reise; blidt og stille, men dog med Bevidsthed om, at det var Døden, henflumrede hun bort efter i Frelsersens Navn, ganske som hun havde troet og haabet. Det var et stort Tab for os, men der var ingen Bitterhed i Sorgen; kun Professorens var som fortvivlet; Karen derimod trøstede sig med den glade Bevidsthed at have opfyldt sin Pligt. Den unge Gaardmand havde ventet efter hende; Dagen efter Bedstemoder's Begravelse blev der lyst for dem. — Det lille Hus blev solgt; Karen fik Indboet med Undtagelse af Portrættet, Bøgerne og den store Kænestol, I kjende fra Professorens Stue.

Moder standfæde, og vi vilde staa op: „Nei, mine Børn, I skulle høre mere, Alt.“

Da vor lille Minna ikke rigtig vilde trives i den kjøbenhavn'ske Luft, besluttede

vi at opholde os en Maaned i Farum. Vi leiede to Værelser ovenpaa i Bedstemoder's Hus; det var saa rigt paa Min-der om hendes Kjærlighed, dette Hus; Harald havde været her fra sit andet Aar; da han var Kadet, havde han tilbragt Ferien i det samme Værelse, hvor Minnas Bugge gif, men istedetfor Bedstemoder's blide, milde Tale og Karens lyd- lige, om just ikke velsklingende Sang, lød nu Aarm og Riv op til os fra den urimelige Madame og hendes forsømmelige Pige. Alligevel var det en skjøn Tid; vi traf dig i en liden Vogn med paa vore Ture, Minna, og saa snart Roserne blomstre paa dine Kinder. En Nat midt i Juli vækkedes vi af Klokkering-ning og Aarm; Himlen var ildrød, Gaarden tæt ved stod i lys Lue.

I en Fart vare vi oppe og paaklædte; Fader stillede sig i Epidisen for de for- strækkede Folk, som strømmede til fra alle Kanter. Han saa noie efter, at Menne- stene kom ud, og at Sprøiterne reddede Sidehusene, thi Gaarden selv kunde ikke reddes. Blud- selig lød et Skrig: „Løse Anne!“ hun var bleven glemt oppe paa Loftet i et Udhus, der var aldeles ompændt af Flammerne. Ingen kunde yde hende Hjælp; da gif din kjære Fader, Minna, hen til mig, og, idet han bønligt saa mig ind i Minens, sagde han: „Louise, tør jeg gjøre det?“ Jeg hørte den Afstind- ges Skrig og kunde ikke sige nei; han gif derop ad den rygende Stige.

Et Dieblif efter kom Harald ned med hende; han kastede hende i Armene paa de Omkringstaaende, men just som jeg troede ham frelst, faldt en Bjælke ned paa hans Bryst, og han styrtede om.—

Da han aabnede Diet, forlangte han at se Minna; han smilede til dig og til mig: „da du tog en Soldat, Louise, maatte du være forberedt paa at miste

ham i Kamp; dette var jo en Kamp mod Elementerne. — Jeg er forunderlig rolig, min elskede Kone, jeg ved, at Vor Herre vil sørge for Eder, i hans Hænder befaler jeg min Aand." Han reiste sit Hoved og sank derpaa tilbage, og paa Kne ved hans Side laa jeg med mit Barn paa Armen, en Enke men ingen forladt Enke. Det var, som om sit jeg, gjennem Smilet paa min Egtfælles Læber, en Aelse om Himlen; Gud havde givet mig saa Meget, at jeg havde lært at elske ham, at have fuld Tillid til ham, at holde mig til den Ushnlige, som om jeg saa ham, ligesom min Harald havde gjort.

Da min Broder Carl hørte den frygtelige Sorg, der havde rammet mig, skrev han, at hvis jeg vilde erkjende, at jeg havde havt Uret, og at jeg fortrød det, vilde han, da Vor Herre havde straffet mig saa haardt, tilgive mig. Mit Svar var kort, og siden har al Forbindelse mellem os været afbrudt.

Gjennem vor tro Ven Pastor Skau har jeg stadig modtaget de 400 Rd., der aarlig tilkomme mig. Aldrig før har jeg mødt min Broder, men jeg har mødt Hr. Høppe; han saa mig lige ind i Øinene med en spodst, ondskabss fuld Mine og tog ikke Hatten af, dog jeg var ikke vred paa ham, jeg kunde have grædt af Medlidenhed med ham; bedre, tusinde Gange bedre er det at lide Dødt, end at gjøre Dødt.

Dg nu, mine elskede Børn, maa I ikke fordomme min Broder; med hans Tankegang kunde han næsten ikke handle anderledes. Han havde spurgt mig, om jeg bifaldt hans Valg, skjønt det i enhver Henseende var passende; jeg var hans Stolthed, og han havde knyttet store Forhaabninger til mig. — Maaſte han tilfaldt vil komme til en bedre Erfjendelse,

saa at vi endnu engang kunne mødes i Kjærlighed.

I maa ikke græde, Børn, Gud har været god imod mig; har han ikke skjænk- ket mig en stor Betsignelse i dig, Marie, lige saa kjær for mit Hjerte som Minna; har han ikke altid givet os det daglige Brød og sin Fred, der er over al Forstand."

Moder reiste sig og endnu halv hensunken i Erindringerne gik hun hen til Vinduet og stirrede op paa den klare Himmel. Jeg sneg mig sagte ud af Stuen og bankede paa Professorens Dør. Han stod i Kjole og hvidt Hals- tørlæde og stulde ud i Selskab.

„Men hvad ser jeg“, udbød han, „det er jo lille Marie, der bærer mig med et Besøg.“

„At, jeg ser De skal bort, jeg vilde have bedet Dem komme ind til os i aften; Moder har talt om Fortiden, og Deres Selskab vilde have opmuntret hende.“

Med den utilgivelige Letfjendighed, hvormed Professorens behandlede sine Invitationer og sit Æoi, trak han de hvide Handsker saa hurtigt af, at de revnede, og udraabte:

„Selskab kan være Selskab uden mig; det er første Gang, du beder mig om Noget, lille Marie, og jeg vil ikke sige Nei. Gaa du nu ind, naar jeg har faaet alt det Kram af, kommer jeg, som af mig selv.“

Han var meget velkommen; to Børns blev tændte foruden den sædvanlige Lampe; et efter vore Sædvaner luxuriøst Aftensbord blev dækket, og derefter spillede vi Dam om Nodder fra de to Træer i Haven. Den gode Professor lod ret sit Lune spille; Minnas Latter lod, og der var noget Smittende ved Minnas Latter; Moder lo ret fra Hjertet, og jeg lo ogsaa med, men da vi vare komne i Seng, og jeg hørte paa deres regelmæs-

fige Mandedræt, at de sov, løftede jeg Kullegardinet, saa ind i den klare, stjernebesaaede Himmel og tænkte paa Broderen, der hjørte i en prægtig Kane, indspøbt i Peltsværk, og paa Søsteren, der i sin bestedte Kaabe vandrede tilfods, og jeg undrede mig over, at han forstjød hende, fordi hun ægtede „den bedste Mand paa Jorden“, og jeg grublede over, hvad det høieste Væsen, Jordens og denne skønne Himmels Herre, maatte dømme om hans Opførsel, og jeg foldede mine Hænder og bad Gud velsigne min Belgjørerinde og hendes Barn.

Sjette Kapitel.

Hvis det var tænkeligt, at vi kunde elste Moder høiere end for, gjorde vi det, efter at have hørt hendes Historie. Minna byggede Lustkasteller, hvori en Forsønings-scene fandt Sted mellem Broder og Søster, men Moder hørte ikke Noget derom.

„Det er ikke muligt Andet, Marie, han vil komme engang, banke paa vor Dør, tilstaa, at han har Uret og bede Moder om Forladelse. Da ville vi holde rigtig af den gode Onkel Karl, der er gaaet i sig selv, og hans Børn ville besøge os, smaa søde Kusiner og Fættere; hans Kone, Tante, det er saa morsomt at have en Tante, vil jeg holde svært meget af, men Hr. Hoppe kan jeg ikke lide; dog maaske han ogsaa er bleven et nyt og bedre Menneske.“

Da Minna og jeg vare sexten Aar gamle, gif vi til Konfirmation hos vor kjære Pastor Skau tilligemed hans egen Datter.

Hvor græd hun ikke den stakkels lille Nicoline, naar Undervisningstiden var tilende, og Faderens Forklaring af Kristendommen havde faaet alle de gode Strengte i hendes Hjerte til at dirre.

„D jeg er saa slet, saa slet! det er virkelig sandt; burde jeg ikke altid være, som jeg skulde, selv om det blot var for at glæde min Fader, min eigode Fader. I tro ikke, hvor gruelig slem jeg er til at gjøre Nar af Folk og til at lye, ja jeg er ogsaa uldig; igaar læste jeg i en Bog, Fader havde forbudt mig at læse; men for Fremtiden vil jeg se til at blive bedre. Fader har Sorger nok, jeg vil ikke bringe flere Kynker paa hans Pande, men glatte dem, der allerede ere der.“

Trøstet ved denne gode Beslutning tørrede hun Taarerne af Kinden, aandede paa sit Lommetørklæde, holdt det for de smukke brune Dine og hoppede saa hen foran Speilet, bandt sine Hattebaand i en prægtig Sløise, glattede Haaret med Haanden, viste sine hvide Tænder en lille Smule, pyntede paa sin Mantille, rettede sig og hvistede, idet hun gif forbi os: „Moder og jeg kjøbte igaar Sirketøi til min Kjøle, det er saa tykt, at det næsten kan staa; jeg faar et Kjæde og et Uhr af Bedstemoder, og en Brosche med Diamanter af Tante Jane.“

Medens Konfirmationens Vigtighed, Bekræftelsen af vor Daabspagt, stod klar og klar og tydelig for os, var det, som de andre Børn — ikke alle, men de fleste — kun saa en Leilighed deri til at saa Pynt og Stads, til at blive voksne og komme med. De vilde have det Bedste af Alt, hvorimod vi blot ønskede at gjøre Moder saa liden Udgift og Uleilighed som muligt. Sparebøssen, i hvilken Moder i mange Aar havde puttet til denne Leilighed, blev slaaet itu, og dens Indhold var tilstrækkeligt til at staffe os det Foruodne godt og smukt.

Da jeg vaagnede paa Konfirmationsdagen, var Minna allerede oppe; jeg skyndte mig ind i Dagligstuen og fandt hende staaende foran sin Faders Portrait.

„Marie, jeg har bedet ret inderlig til

den gode Gud, at han vil hjælpe mig med at holde det Løfte, jeg idag skal aflægge, thi af min egen Kraft kan jeg ikke, det føler jeg saa godt, og hvis jeg ikke holdt det, kunde jeg aldrig være glad mere. Om Forladelse, Marie, for hver Gang jeg ikke har været mod dig, som jeg burde."

"O Minna, du faar mig til at rødme; hvad skal jeg svare dig, dig der har aldrig bevist mig andet end Godt. Mit Hjerte er saa fuldt af Taknemmelighed mod Vor Herre, mod Moder, mod dig, mod Professore; jeg er saa glad, og dog ved jeg ogsaa, at jeg ikke altid er som jeg bør."

"Godmorgen, mine Børn! den, der staar, se til, at han ikke falder; det glæder mig, at I ikke stole paa Eder selv, men paa Gud; han vil ikke slippe Eder; naar Eders Hjerter høre ham til, ville Eders Handlinger blive til hans Ære."

Mette kom med den yndigste Buket til Minna: Rosenknopper, Liliekonvaller og Myrtegrene. I al Hemmelighed havde hun opelstet dem i sin lille Stue til sin Yndling; mig overrakte hun en broget Samling af gule, lilla, og hvide Krokusjer fra Haven.

Moder og Minna bleve næsten vrede paa Mette, men jeg taffede hende hjertelig og roste hende, fordi hun gav Søstren de Blomster, der passede bedst for hende.

"Men Krokusjer passe ikke for dig, Marie", indvøndte Professore; "ligner Minna, og det gjør hun virkelig, Roser, Viler og Myrtegrene, saa ligner du en besteden Violbuket, og den vil jeg give dig."

"Nu maa jeg afsted", sagde vor Ven, da vi kom hjem, efter i Forening at have gaaet til Alters, "Saalerne have længe

brændt under mig; jeg er kun bleven her saalænge for Eders Skyld, Børn. — Her er Penge til mine Fugle, Fru Staal. Farvel, og Levvel, gid jeg kunde tage Dem med mig til la bella Italia."

Han tog os alle Tre i sin Favn, kysede hver især paa Panden og saa overordentlig kjerlig paa os. Ikke tænkte jeg dengang paa, i hvor forandrede Omgivelser jeg skulde se ham næste Gang.

Alle våre Venner toge bort; Pastor Stau fik et Præstekald paa Landet.

"Det er", sagde han rent ud, "meest for Nicolines Skyld, at jeg har søgt det; hendes Moders rige, udstrakte Familie forskjæler og fordærver hende."

Fru Stau var nærvæd at fortvivle, men trøstede sig omfider med de forgydede Indtægter og Tanken om et Vinterbesøg i Hovedstaden. Nicoline vidste ikke rigtig, om hun skulde være glad eller bedrøvet.

"Tænk, hvad jeg gaar Glip af", sagde hun ved Afskeden, "vore smaa morsomme Fester og Tante Janes Afsmælsler! blot jeg nu maa blive et bedre Menneske, som Fader tror. Jeg skal rigtig lægge mig efter at ælte Smør og lave Ost og Pølse; I skulle bestemt faa nogle sendende, og saa skal jeg gaa alene omkring i den store Have, jo det vil blive romantisk. I maa endelig snart besøge os og skrive mig til, I kjære, kjære Piger."

"Jeg tror virkelig", sagde Moder, "at lille Nicoline trænger høilig til at komme ind i andre Omgivelser og faa andre Tanker i sit Hoved end dem, hun undertiden lader høre her."

Det var en yndig Sommer, Moder og vi vare som Veninder, og dog var hun os saa overlegen; dog vare hendes Samtaler saa belærende for os. — Hvor godt husker jeg det store Træ med Bænken under, helt nede i Søndermarken, hvor vi sad og vexelvis læste høit for hveran-

dre. Undertiden havde vi Frokost med, og Minna delte sin Part med Fuglene, „Professjorens Børn“, som hun kaldte dem.

Vi havde hver vor Uge til at gaa i Huset, og gjorde os den største Flid for at lave Maden saa godt som muligt, og alligevel bruge saa lidt som muligt.

Minna var studt i Beiret og bleven høi og slank; hun havde ikke Moders skønne Profil, hendes Træk vare ikke ganske regelmæssige, og dog var hun meget smuk. Den røsenrøde Kind, det klare, dybe blaa Øie, det glindsende Haar, og fremfor Alt det Udtryk af Godhed, der var udbredt over hende, gjorde hende elskværdig. Al, hvor hun havde et hjærtligt, aabent Hjerter og en ubegribelig god Tro til alle Menneſter; havde hun ikke i andre Retninger været særdeles begavet, maatte man have troet, at der var en Mangel ved hendes Forstand, men det var der ikke; det laa i, at hendes ædle, uskyldige Sjæl absolut tiltroede alle Andre ogsaa at være ædle og uskyldige. Naar hun hørte noget Ondt, bedrovede det hende, men det berigede ikke hendes Menneſkekundskab, ethvert enkelt Indtvid, hun traf paa, var godt og fortræffeligt. — Salige ere de Rene af Hjertet.

Naar jeg hørte Minnas melodiske Sang eller hendes friske, ungdommelige Latter, kunde jeg blive ganske vemodig og ret inderlig bede til Gud, at naar Sorgen kom, — den vilde maaske nok engang komme, dette kunde ikke altid være ved, —

den da maatte berøre hende og Moder saa let som muligt. Sorgen kom over os Alle: i April, Aaret efter vor Konfirmation, blev Moder syg.

Først troede hun og vi, at det var en liden Forkjølelse, og vi lavede Hyldethe og kogte Sirup i en Skje over Huset, til hende, men det hjalp ikke; det blev værre og værre, Feberen tiltog, Moder sov ikke mere om Nætterne, og vi besluttede endelig, skjønt hun nødig vilde det, at hente en Læge. Vi valgte Professor Langes mangeaarige Ven, Doktor Stub. Han kom strax; det var en underlig, tør gammel Herre med Frakken knuppet helt op til Halsen. At han var en erfaren due- lig og samvittighedsfuld Læge, kunde man læse i hans Ansigt, men man kunde ogsaa læse, idetmindste forekom det os saaledes, at der ingen Højeelse var i hans Hjerte, at han strengt gjorde sin Pligt, men at Udfaldet var ham ligegyldigt.

„Det er Brystinflammation“, svarede han roligt paa mit skjælvende Spørgsmaal; derpaa skrev han en Recept og gav os nøiagtige Ordres med Hensyn til Pleien.

Det var en lang, tung Tid, som fulgte; vi skiftedes til at vaage, og naar vi da lagde os et Par Timer, hvor be- kymrede faldt vi ikke i Søvn, med hvilken Vengstelse vaagnede vi ikke op. Mo- der var sig ofte ikke bevidst, og dog, selv i sin Vildelse, var hun blid og elskelig; hun gjorde næsten Undskyldninger for sin Sygdom og klagede meget sjelden.

(Fortsættes).

Den syngende Pige.

Fra Hytten dernede ved Stranden,
Hvor Brændingen larmer og slaar,
Det lyfte saa venligt i Matten,
Trods Eierens fattige Kaar.

Saa gif jeg derned. Dg en Stemme
Saa rørende ud til mig klang.
Det var en syvaarig Pige,
Med Laarer i Diet hun sang.

Dg Moderen sad foran Leiet,
Dg Kinden var spulmet af Graad;
Thi Manden var død paa Havet,
Hvor skulde hun nu finde Raad?

Men Pigens Sang lød saa bønligt,
Saa mættet af Laarer og Savn;
Snart klagende, dybt og vemodigt,
Snart haabsfuldt i Jesu Navn.

Thi saaledes kjæmpede Smerten
Med Haabet i hendes Bryst,
Men Jesus det saa, — og bragte
Det blødende Hjerte Trost.

Hvor freidig blev da ikke Stemmen,
Trods Sorgens knugende Haand!
Hvor tillidsfuldt blev ikke Blikket,
Trods Armodens tærende Baand!

„D Moder, aftar dine Laarer!
Nu har jo min Far det saa godt.
Han lever jo oppe i Himlen,
Hvor hverken er Sorg eller Sot.

Dg den Herre Jesus beroppe
Vist sørger for mig og dig;
Han mætter de Tusinder mange,
Thi han er uendelig rig.“

Dg Moderen trykked til Hjertet
Sin eneste jordiske Skat.
Hun sølte sin Moderglæde
Aldrig saa stor som hin Nat.

Jeg gif min Vei. Dg jeg stammed
Den Bøn til min Herre og Gud:
O lær mig at bede som Barnet,
At syngue min Smerte ud.

—III.

Sex Aar blandt de røde Indianere.

(Af Missionær Baierlein).

(Fortsettelse).

Gjennem Vinteren havde Indianerne holdt sig rolige, men lode sig nu atter se. En Dag bleve Pilegrimene overraskede ved, at en enkelt Indianer traadte lige ind iblandt dem og raabte: „Welcome Englishmen!“ Han fortalte dem da paa gebrokkent Engelsk, at han havde lært det Engelske hos nogle engelske Fiskere, som han havde været sammen med. Af ham hørte de ogsaa, at de fandt sig i Høvdingen Masasjuas (eller Masasjoits) Rige, og at hans Bosted ikke var meget langt borte. Manden blev behandlet med Venlighed og fik gaa bort med nogle Gaver. Efter nogle Dages Forløb kom han igjen og gav tilkjende, — at Høvdingen selv var i Anmarsch. Næste Dag kom ogsaa virkelig Masasjuas ledsaget af 60 Mand og gjorde Holdt paa en Hvi i Nærheden af Settlementet. Begge Parter, baade Pilegrimene og Indianerne saa en Tid taufe

paa hverandre. Endelig gav Høvdingen at forstaa, at en af de Hvide skulde komme, for at han kunde tale med ham. Dette skede da, og den forhønnævnte Indianer tjente som Tolk. Der blev nu sluttet et Fredsforbund, Høvdingen overlod dem et betydeligt Stykke Land, Pilegrimene gavede ham en Del Knive og andre Smaa-sager, og begge Parter lovede at leve i Fred med hverandre. Masasjua holdt sit Løfte til sin Død (han levede endnu i mange Aar), men Pilegrimene tillode sig, saasnart deres Tal blev større, mangt et Overgreb, saa at Høvdingen ofte maatte holde sit Folk tilbage fra at hevne den lidte Uret. Desværre rakte Pilegrimene allerede ved denne Leilighed Indianerne den fordærvelige Ishudewabu d. e. Ildbrif.

Saaledes var der i det Mindste gjort en Begyndelse til, at Europæere og Indianere kunde bo i Fred ved Siden af hinanden, men længe varede Freden heller ikke her. En Nabostamme, Pequoderne, havde fra Først af vist sig fiendtlig, da Kolonierne stedse bleve flere, og de Hvide udsøgte og befæstede de smukkeste Steder, uden at spørge videre om Tilladelse dertil, saa kunde Utilfredshed og Rivninger ikke udeblive. Allerede i 1636 kom det til aaben Kamp, der varede i to Aar og endte med, at Tusinder af Indianere mistede Livet, og de Tiloversblevne af Stammen bleve sendt til Vestindien som Slaver. Pilegrimene erklærede hele Stammen for udryddet og tog dens store Landstrækning i Besiddelse. Endnu levede den gamle Høvding Masasjua og forstod at opretholde Freden mellem sin Stamme og de Hvide. Dette var en Lykke for Pilegrimene. Efter ham fulgte hans ældste Søn, som de kaldte Alexander. Ogsaa han ønskede Fred. Han fornøede Fredsforbundet, som hans Fader havde sluttet med de

Fremmede, og af ham blev det heller ikke brudt.

Pilegrimene vare nu 50 Aar gamle i den nye Verden. De havde gaaet raft fremad haade i Aartal og Velstand. F flere Distrikter havde de anlagt Byer og bygget Kirker, men paa alle Steder byggede de ogsaa Porter, og de havde et aabenhjertigt og krigslystent Mandstab. Den hele Egn, som de havde indtaget kaldte de Ny England. Da de nu vare blevne saa stærke, fandt de det ikke længere passende at staa i et Forbund med Indianerne, grundet paa Lighed og Venstskab. De betragtede sig nu som Herrer i Landet, men Indianerne kun som Underordnede, der egentlig ingen Ret havde til at være der. Da dette var deres Anskuelse, saa kunde de tilsvarende Handlinger ikke udeblive. Disse vise sig ogsaa snart paa den mest ødelæggende Maade. Paa et tomt Rygte om, at Alexander rustede sig til Krig, blev han uden videre indkaldt for deres Ret, og da han, oprørt derover, naturligt nok ikke indfandt sig, saa overfaldt de ham midt i hans Land og tog ham til Fange. Anføreren Winslow havde desuden holdt ham en ladet Pistol for Brystet og truet med at skyde ham strax, hvis han satte sig til Modværge. At blive Gjenstand for saa vanærende Behandling af de Hvide, der fattige og hungrige vare komne til deres Land, og som gjæstvenligt vare optagne og troligt beskyttede og deres Fædre oprørte de stakkels Billedes Sind til en rasende Forbitrelse. Det er bekendt, at man aldrig har kunnet holde Indianerne fangne i nogen lang Tid. Hvis de berøves sin Frihed, saa dø de ligesom en Fisk paa det Tørre. Dette skede ogsaa med den stakkels Høvding Alexander. Han blev rigtignok snart sat i Frihed, men døde allerede paa Hjemveien og hans Broder, Philip modtog hans Lig. Denne Hov-

ding, som af Pilegrimene altid kaldtes Kong Philip, arvede nu Magten efter sin Broder Alexander.

Philip var en ædel, indsigtsfuld Mand, som saa sit Folks Undergang nærme sig uden at kunne afværge den. Han indgik derfor i samme Forbund med Kolonisterne, som det hans Fædre havde sluttet med dem. Han erklærede, at han vilde anerkende Kongen af Englands Lov og anse hans Undersaatter, Kolonisterne, for sine Brødre og Venner. Men disse Brødre og Venner vilde være hans Herrer, og de vedbøve at skaffe og valse med hans Land efter eget Godtbefindende. Hans Omraade blev derved stedse mindre og mindre, og hans Opholdssteder omringede af de Hvides Kolonier. Følgen var, at Vildtet, hans Folks fornemste Næringsmiddel, mere og mere forsvandt og trak sig tilbage for Civilisationens Larm. Det blev ham klart, at det var umuligt, at Indianerne og Kolonisterne i Længden kunde bo ved Siden af hinanden. Den ene Part maatte altsaa vige, det indsaa han klart og at har i de Fremmede saa den spagere Part, kan man ikke fortænke ham i.

Ligesom Kong Philip var en langsynt Mand, saa var han ogsaa forsigtig. Han begyndte ingen Fiendtlighed med de Hvide, men han arbejdede ivrigt med at tillægge Stridigheder mellem sit eget Folks Stammer. Under dette kunde han naturligtvis ikke undgaa at paapege den Fare, som truede Alle, derved at de Fremmede grebe mere og mere om sig. Kolonisterne havde en Espion i hans Nærhed. Det var en af den høitfjente Elliot døbt Indianer, som forstod lidt Engelsk. Denne forraadte Kong Philips Død og Handlinger for Kolonisterne. En Dag blev denne Mand funden død under Isen. Kolonisterne bekyldte nogle Indianere blandt Philips Undersaatter og især en af hans fortrolige Venner

for Mordet. Uden at melde Noget derom til Philip, som de endnu kaldte Konge, bleve disse Indianere og hans fortrolige Ven grebne og henrettede. Dette blev Foranledigelsen til den isvrigt uundgaaelige Krig. At beskrive dens Rædsler er ikke min Hensigt. Ustyldigt Blod flød paa begge Sider og Pilegrimernes Efterkommere stode ikke tilbage for de Vilde i Grusomhed. For de Vilde kan Meget tjene til Undskyldning, medens Kolonisterne neppe har Noget til Undskyldning paa sin Side. Krigen varede fjorten Maaneder. Indianerne ødelagde 24 Nybygder og dræbte 600 Kolonister, medens deres hele Stamme gik under, og deres Hødding mistede Livet. Ogsaa Elliots Missionsstation blev for en stor Del ødelagt. Dette var i Maret 1676.

Indianernes Pile og Buer vare flette Vaaben i Sammenligning med deres Modstanderes Geværer. Engang flygtede 4000 Indianere til en fjern Myr og forstod sig der med Træstammer. Kolonisterne fandt dem igjen og besteg Forstandsningerne. Indianerne bade inderligt om Livet. Men det eneste Svar, de fik af de haardhjertede Nybyggere, var Geværsalver, indtil de alle, Døde og Saarede, laa om hverandre. Af de 4000 Indianere undkom neppe 200.

Philip saa sin Stammes Undergang for sine Dine. Endnu engang kom han til Mount Hope, der havde været hans Faders og Broders Residens ligesom hans egen. Længe saa man ham her at staa med senket Hoved, som om han vilde tage Afsted med sin tidligere Lykke og sine Fædres Grave. Derpaa flygtede ogsaa han kun ledsaget af 90 Mand, og søgte Ly i en fjern Sump. Hans Ven, Høddingen Guanschet, der hellere vilde lide Døden end forraade Philips Opholdssted, blev fangen og henrettet. Dette smertede ham dybt og mindede ham om

hans egen Ende. En af hans Folk lod sig forlyde med, at Philip burde bede Fienden om Fred. Med et Slag af sin Stridsbøye fældte han ham død til Jorden. Dette var det Svar, hans dybe Smerte udpressede af ham. En Slægtning af den Thjesslagne gif nu hen og forraadte sin Konges Opholdsted for Fienderne. Disse bleve glade og afsendte strax et Kompagni Tropper med Forræderen. Natten før deres Ankomst drømte Philip om Overfaldet og sit Endeligt. Om Morgenen faldte han sine Mænd sammen, fortalte dem sin Drøm og sagde: „Ulygt og red Eders Liv; thi jeg tror, min Drøm gaar i Opfyldelse“. Men ingen af hans Mænd vilde forlade ham. Medens han endnu talede, kom Fiendeskaren med Forræderen i Spidsen, og Kampen begyndte. Philips trofaste Mænd faldt ved hans Side, og endelig traf en Kugle ogsaa ham og gjennemborede hans Hjerte. Saaledes faldt den største af Ny-Englands Indianerfyrster.

„Philips Fald“, siger en amerikansk Historieforfatter, „blev dengang betragtet som en mægtig og energisk Fiendes Undergang, og endnu ser man deri en stor Krigers, en stor Statsmands, en mægtig Fyrstes Fald. Dengang vakte det almindelig Glæde. Endnu vækker det alvorlige Betragtninger over Rigernes Ubestandighed, over Indianernes uendommelige Skjæbne og Guds uransagelige Veie. I Koloniernes Fremskridt saa Philip sit Riges Fortis og ligeledes sit Folks Undergang, og han gjorde et mægtigt Forsøg paa at afvende denne Ulykke. Han faldt. Hans Fald bidrog til at danne de Forenede Stater. I Glæden over hans Fald burde blandet sig Smerte over hans Ulykke, saavelsom Agtelse for hans Fædrelandskjærlighed og hans Begavelse.

Philips Kone og hans eneste Søn, der var ni Aar gammel, bleve tagne til Fange. Gutten blev solgt til Slave! Kan slikt være tænkeligt? Man vilde sende ham til Bermudøerne. Da vaagnede noget ligesom Samvittighed hos Regjeringens Medlemmer, og man adspurgte Geistligheden. En Reverend, Hr. Cotton, afgav den Kjendelse, at han maatte dø, fordi han var Søn af en Oprører. En anden Præst, Hr. Dr. Mather, tilstemte denne Dom. Jeg tvivler paa, at andre end calvinistiske Geistlige vilde være istand til at afstige en saadan Dom. Saafnart og saa meget vare de forvildede, de, som vare Efterkommere af Pilegrimene, der vare fordrevne fra England for deres Troes Skyld! Heldigvis var der mere humane Stemmer i Raadet, saa at Bloddommen ikke gif igjennem.

Ved denne mægtige Indianerhøvdings og hans hele Folks Undergang blev Indianerne videnom opskræmte, dog ikke til Underkastelse, men til Hævn. En Stamme efter den anden reiste sig, overfaldt de nærmeste Kolonier og dræbte Alt, som havde Liv. Stammernes indbyrdes Uenighed under deres Færd gjorde det dog let for Kolonisternerne overalt at beholde Marken og overalt at erhverve sig nye Landstrækninger. Da nu de engelske Kolonier udvidede sig, kunde det ikke undgaaes, at de kom i Konflikt med de ældre franske Kolonier. Efter mangehaande Rindninger kom det i 1688 til aaben Krig. De franske Kolonier søgte nu Hjælp hos de Indianerstammer, med hvilke de vare komne i et venstabeligt Forhold, ligesom ogsaa de engelske Kolonier fandt Indianerstammer, hos hvem de fik Hjælp. Saaledes maatte Indianerne gjensidig bekæmpe og udrydde hverandre og det i en Sag, som paa begge Sider var dem lige fiendtlig. Hvem der end vandt, Franskmændene eller de Engelske, saa tabte dog Indianerne.

Denne Krig varede i ni Aar og neppe havde der været Fred i syv Aar, da det i 1703 paany kom til aaben Krig. Saaledes gif det, til den amerikanske Friheds-krig udbrod, i hvilken Indianerne loffedes til atter at kjempe saavel for Engländerne som for de amerikanske Kolonier imod de Engelske. Men altid var Resultatet det samme. Indianerne ødelagde hvoerandre forat gjøre Rum for den hvide Mand. Svoorledes denne Politik hos de forskellige krigførende Magter af de Hvide betragtedes af forstandige Indianere sees tydeligt i en af deres Taler. Indianerne ere ikke blot iapre Krigere, men ogsaa mægtige Talere. Man maa selv have hørt dem, forat kunne tilbørligt vurdere den fulde Kraft og Skjønhed i disse Vildes Tale. En fveven Tale er vel altid kun en halv Tale, dog vil jeg anføre en af dem. Under Frihedskrigen havde den britiske Kommandant i Detroit (Michigan) opfordret Indianerne til at tage Del i Krigen mod Kolonierne. For denne Kommandant holdt Høvdingen Kokoopor følgende Tale:

Min Fader! Du har for nogen Tid siden givet denne Stridsbøye i min Haand og sagt: Forsøg denne Dye paa mine Fienders Hoveder, paa Richimafomanerne (Amerikanerne, ordret Langknivene) og lad mig siden høre, om den var skarp og god. Min Fader! jeg har hverken Aarsag eller Tilbøielighed til at kjempe med et Folk, som ikke stod mig i Veien. Dog, da du siger, at du er min Fader og jeg dit Barn, modtog jeg denne Dye, fordi Du ellers havde negtet mig ogsaa de Ting, som jeg behøver for at leve, og som ikke andetsteds ere at faa. Du holder mig kanske for en Nar, fordi jeg paa dit blotte Ord satte mit Liv paa Spil og det tillige i en Sag, som ikke i mindste Maade angaar mig, og hvorved jeg ingen Udsigt har til at vinde det

Kingeste. Det er din Sag at kjempe med Langknivene. I have begyndt en Strid indbyrdes, og I skulle selv kjempe den til Ende. I skulde ikke tvinge Indianerne, Eders Børn, til at udsætte sig for Eders Stald. Min Fader, det har allerede kostet mange Liv. Hele Stammer ere blevne faatallige. Børn have mistet sine Forældre, Koner sine Mænd, Brødre sine Brødre, og hvem ved, hvor mange Menneskeliv det endnu vil koste, før Eders Trætte er til Ende. Min Fader, jeg har sagt, at du maasse holder mig for en Daare, fordi jeg saa ubesindigt faldt an paa din Fiende. Tænk ikke, at jeg ikke indser, at du snart kan slutte Fred med Langknivene, uagtet du for Diebliffet synes at staa i evigt Fiendskab med dem. Mærk, hvad jeg nu siger. Medens du hidser os Indianere paa Fiender, og medens jeg netop er i Lobet, for at styrte mig over din Fiende med det dræbende Vaaben i Haand, som du selv gav mig — hvad fit jeg vel se, hvis jeg pludselig saa tilbage? Kanske jeg fit se, at min Fader trykkede Langknivenes Haand, netop deres Haand, hvem han nu kalder sine Fiender. Da maatte jeg kanske ogsaa se, at han lo ad min Daarskab, og dog vover jeg nu mit Liv paa hans Bud! — Thi hvem af os kan tro, at du elsker mere et Folk af forskjellig Farve end dit eget?

Min Fader, glem ikke, hvad jeg har sagt. Og her er nu Stridsbøyen, som du har givet mig. Jeg fandt, at den var skarp, hvilket ogsaa den Stalp, som hænger paa den, kan vise dig. Dog har jeg ikke gjort alt, som jeg kunde gjøre. Jeg havde ikke Hjerte dertil. Jeg havde Medlidenshed med dine Fiender. De Usthyldige (Kvinder og Børn) havde ingen Del i Eders Strid; derfor har jeg gjort en Forskjel; jeg har vist Skaanhel. Jeg har taget en Del Kjød levende, og netop

som jeg var ifærd med at bringe det til dig, fik jeg se en af dine store Baade; paa den lagde jeg det ned for dig. Dat nogle Dage vil du erholde det, og du vil finde, at Huden er af samme Farve som din egen. Fordærv ikke, hvad jeg har skaarit; thi du har Midler til at opholde det, som hos mig maatte fordærves. Thi den røde Kriger er fattig, hans Hytte er tom; men dit Hus, min Fader, er altid fuldt."

Idet Kolonisterne stedse trængte længere frem mod Vest, kom de altid ind paa Trakter tilhørende Indianere, som de endnu ikke kjendte. Indianerne hadede de Hvide, som trængte sig ind blandt dem; thi de havde jo endnu store ubebyg-

gede Landstrækninger i Østen og behøvede derfor ikke at foruleilige den røde Mand paa hans Enemærker i Vesten. Men Strømmen gik nu engang ustandselig mod Vest; den opholdtes hverken ved de gylde Stepper eller de høie Klippebjerg; kun det stille Havs Bredder kunde sig: Saalangt og ikke længere. Hvorledes skulde de stakkels Indianere have kunnet standse dem? De stakkels Bilde agtedes kun lidet bedre end de vilde Dyr, ja man gjorde dem meget mere Uleilighed end disse. Derfor nedstjød man dem ogsaa i Hobetal paa den ringeste Foranledning og skaar dem hverken Alder eller Køn.

(Fortættes.)

Hungersnøden i Indien.

(Fra „Fædrelandet“ i Kristiania.)

(F. Hermannsbürger Missi næst d for Februar f. A. meddeles af Missionær A. K i h n e en udsærlig Skildring af, hvorledes den Hungersnød, som i flere Aar har hjemstøgt Indien, udbrød og krævede sine Ofre i de Dele af Landet, hvor Hermannsbürgerne har sin Missionsvirksomhed. Vi meddele det Væsentligste af denne Skildring, der bærer et tydeligt Præg af at være skrevet af en Mand, som har de grundigt Kjendskab til Landets Forhold, og som ikke meddeler Andet, end det, han selv har seet og oplebet).

„Før at kunne forstaa, hvorledes Hungersnøden kunde vare saa længe i Indien, er det nødvendigt at kjende Landets og Folkets Forhold. Den Egn, hvor vore Hermannsbürger-Missionærer arbejder i Indien, ligger paa Østkysten af Forindien, mellem Madras og Nellore, fra Havkysten og op til Bjergene, de saakaldte østlige Ghat-Bjerge, som er indtil over 2000 Fod høie. Kyststrækningen er 10 — 15 Mile bred; det er fladt Land, som gjenneffjæres af mange Høidedrag. Disse Høidedrag er i Indien lidet skikede til Agerbrug; de er bevogete med Busker og lavt Krat og deri-

mellem med Græs, og tjener som Græsgange. Mellem disse Høidedrag ligger da Dalene, som benyttes til Agerdyrkning og fornemmelig til Dyrkning af Ris. Fra Bjergene kommer i Regntiden Vandet ned i smaa og store Bække; det opsamlers i store Damme og anvendes til Vanding af Landet. Dyrkningen af Ris, som drives mest og med størst Held, kræver særdeles meget Vand. Paa det høiere Land kan der kun dyrkes Tobak, Indigo og spansk Peber og nogle Kornsorter, som dog kun spises af Trængende. Disse ringere Kornsorter kan dog kun dyrkes under de heldigste Omstændigheder eller

ved Hjælp af Brønde; de maa nemlig ogsaa i Regelen vandes af og til. Vandingen foregaar, idet Vandet trækkes fra Brøndene ved Dyr og ledes udover hele Ageren i smaa Rønder. Men dette Brøndvand vilde være utilstrækkeligt til Dyrkning af Ris, fordi Risen er en Vandplante og næsten stadig maa holdes under Vand. Saa snart Landet tørker, tørker ogsaa Risen. Derfor er der allerede i gamle Tider anlagt store Vandbeholdere eller Damme; i disse samles Vandet. Der, hvor en Bæk kommer ned fra Bjergene, er der opført Dæmninger af Jord, som gaar gennem Dalen i alle slags Krumninger for bedre at holde sig. En saadan Dæmning kan ofte være en norst Hjerding i Længden, og ofte er den saa bred oventil, at en Landevei kan lægges hen over den; Høiden er ofte 15—20—30 Fod og endnu mere. Den nedre Del er tilbørlig bred og forsynet med Sluser. Nedenfor i Dalen ligger Agerlandet; det gennemkrydses af mange store og smaa Kanaler, for at Vandet kan føres saa langt om og saa høit op paa Siderne som muligt. Agermarkerne ere større eller mindre, efter som Stedet er gunstigt og Dammen er stor, hvorfra Vandingen faaes. De er allesammen delte i større eller mindre Flader og omgivet af en Fods Høide for at beholde Vandet i en ligelig Høide. Nogle Risarter maa stude Spire, før de faaes. Ageren bliver da sat under Vand og ploiet, saa at hele Marken bliver som en Myr; deri fastes det spirede Korn, og Ageren jævnes med et Stykke Træ. Andre Sorter faaes uden Spire med en Maffine paa tørt Land, og derpaa bliver Ageren hver 3die eller hver 4de Dag, efter som Heden er mer eller mindre stor, sat under Vand; det staar 6—8 Uger høit, og deri voxer Risen fortræffeligt. Den Tid, som kræves til Væxten,

er for de fleste Sorter Ris 3 Maaneder, men hos nogle længere. To Jndhøstninger om Aaret er det sædvanlige, naar der er Vand nok. Naar der er meget Vand, kan man ogsaa faa mere. Risen giver et meget stort Udbytte, saa at Folkene forholdsvis kun har smaa Agre; men i gode Tider frembringes der lettelig saa meget, som er nødvendigt til Beboernes Underhold. I den Egn, hvor Hermannsbürger-Missionærerne arbeide, er Rislandet ikke stort, og Udbyttet derfor ikke meget betydeligt.

Næringsveiene er hos Hinduerne Agerbrug og Kvægdrift og ved Siden deraf forskellige Slags Haandverk, som behøves i det daglige Liv. Mest hødret er blandt dem Brahmirene (Prestekasten), som faar sin Del af Jndhøstningen, og som allesammen lever af Bønderne. Bonden leier Tjenere og Daglønnere, som næsten blot faa Korn. Tobak, Jndigo, spanst Beber og noget Ris bringes i Handelen, for at Bonden skal faa Penge til at kjøbe sig Dyr, Vogne, fine Kjæder, valre Huse og afslags Guld- og Sølv-Stads. Hinduen behøver ikke at gjøre sig Livet surt for at tjene, hvad han behøver under almindelige gode Tider. Derfor er ogsaa en stor Del af Befolkningen i høieste Grad doven og derfor ogsaa fattig. Muhammedanerne, eller som de almindelig kaldes, Tyrkerne, arbeide i det Hele mere, men ogsaa hos dem hersker liden Velstand, fordi deres Velleuet og de mange Fester koste dem for mange Penge. De store Bønder derimod og Kjøbmændene ligeom ogsaa Brahmirene leve ofte i den største Rigdom. Saaledes var det i Indien, før den store Hungersnød kom. I Novbr. 1874 havde vi sidste Gang rigeligt Regn; dengang steg Vandet til sidst lige til vor Dør, og jeg bad Herren, at han maatte holde inde. Den anden

Dag kunde jeg ride ud for at se paa de Oblæggelser, som Regnet havde anstillet. Den store Dam var sulkmet op til en næsten noverstuelig Sø, og man havde af Forsigtighed aabnet Dæmningen paa Siderne for at skaffe Vandet Afløb; Strømmen ødelagde nogle Marker, men den største Del af Markerne blev forskaanet. Dengang blev det et rigt Aar og særdeles meget Korn, men paa den Tid var der Hunger snød i Bengalen, og Kornet blev tilbels udført dertil. I Aaret 1875 gav Herren næsten intet Regn. Ved Enden af Aaret var Dammen og Brøndene udtørrede, saa at ingen Marker kunde dyrkes; de smaa Regnskurer, som vare komne, havde ikke været istand til at bringe Vand i Floderne. Man haabede paa Vaarregn i 1876, men det blev saa lidet deraf, at man igjen ikke kunde tænke paa at saa. Brøndene var alle tørre, saa at heller ikke de ringere Kornarter kunde dyrkes. Endnu var ingen Mennesker døde af Hunger, og der manglede endnu ikke Arbejde for de fattige Folk. Dels grov de Brønde, dels hentede de tørt Græs fra Bjergene til Kvæget; thi paa Græsgangene voxte der ikke længer noget Græs; det var fortørket altsammen. Træerne visnede ogsaa tilbels, især de, som før havde havt rigeligt Vand; ogsaa Haverne, som almindelig ere anlagte ikke ved Husene, men udenfor Dæmningerne, tørkede bort med alle de vakte Mango- Kokos- og andre Frugttræer. Marken laa øde, og Mennesker og Kvæg vaklede hungrende om, søgende at stille sin Hunger og Tørst. Lidt efter lidt kunde Kvæget ikke længer holde sig, og da der kom en Sygdom til, døde hver Dag flere og flere. Det døde Kvæg blev aldrig begravet, men givet til Pris for Schakalerne; de fattige Folk, Pariaerne, hentede Kjødet af de døde Nadsler fra Marken for at stille

sin Hunger dermed. Engang mødte jeg nogle Mennesker, som havde hentet saadant Kjød. De bar det paa en Stok over Skuldrene, og allerede paa 20—25 Stridts Afstand kunde jeg hende Stanken deraf. Da jeg sagde til Manden, at han dog ikke maatte spise saadant Kjød, han vilde jo saa Kolera deraf, saa svarede han mig med at spørge, hvad han da skulde spise, han havde intet Andet og maatte stille sin Hunger. Kis havde Folkene alt i lang Tid ikke spist mere, men de ernærede sig af Blade og Rødder, som ellers blev anset for uspiselige, og af Nadslernes Kjød. Efterhaanden begyndte Folk at dø af Sult. Da jeg i Oktober 1876 reiste til Madras, laa der i Veigroften et Lig, som allerede var halvt fortæret af Schakaler og Nadselgribe. Ja disse Dyr vare saa driftige, at de spærrede Veien, og Dyrerne vilde ikke forbi. Jeg maatte stige ud af Vognen for at jage Dyrene bort med min Stok. Ingen bekymrede sig om, hvem den Døde var, thi allerede begyndte de ulykkelige Mennesker at blive liggende der, hvor de faldt om, naar de ikke kunde komme længer for Glendighed og Udmattelse.

I November 1876 haabede vi paa Regn, men der kom blot nogle saa Skurer, saa lidet, at Jordbunden ikke blev opblødt saa dybt ned som 6 Tommer. Græsset blev ikke engang grønt igjen. I Midten af November begyndte Hungersnøden at blive frygtelig. Folk havde ikke noget Arbejde mere og kunde ikke længer opholde Livet. Udsigten til den næste Indhøstning var aldeles tilintetgjort, og derfor steg Kornet hver Dag i Pris. Brøndene var for længe siden tomme og Dammen ogsaa. Jeg maatte hver Maaned grave min Brønd omtrent 2 Fod dybere for at have Vand til Nødtørst. Vandet var Grundvand, ganske

fedtagtigt, saa at man maatte lade det tage en god Stund, før det kunde bruges som Drickvand. Ogsaa for Folkene blev Vandnøden frygtelig, især for de laveste Klasser. Jeg gav Folkene Tilladelse til at hente Vand af min Brønd, men ikke sjældent hændte det, at der ved Brønden opstod Slagsmaal om, hvem der skulde øse først; tilsidst vilde vi ikke faa noget igjen selv, saa at jeg, om end med tungt Hjerte, maatte negte dem Vandhentningen; at tillade det for Nogle og forbyde det for Andre gif heller ikke an. Da kom Folkene sædvanligvis, medens vi vare i Kirken under Gudstjenesten, og stjal Vand af Brønden, og jeg maatte da, saa ondt det gjorde mig for dem, skjænde paa Folkene for deres Tyveri.

Under denne Nød og Arbeidsløshed havde Regjeringen allerede i November 1876 begyndt med nogle Veianlæg for at afhjælpe Nøden; men Arbeidet var af ringe Udstrækning, saa at da jeg en Dag var redet derhen, maatte jeg se paa, at af 2000 Mennesker, som vare komne for at søge Arbejde, neppe 200 kunde blive antagne. Nøden antog en truende, frygtelig Skikkelse, og jeg kunde ikke hjælpe, saa at jeg en Dag sendte et Brev til den engelske Øvrighed med Bøn om, at den maatte lindre denne Glændighed; jeg havde nemlig hørt, at der var bevilget flere Penge til Arbejder. Der blev stoffet Ris, og de Fattigste fik en liden Portion hver Dag; men det stræffelige derved var, at de af Regjeringen ansatte Bestillingsmænd (Indfødte) stadig søgte at berige sig paa de Ulykkeligens Besøstning. Mig betragtede de altid med skjæve Blikke; thi saasnart jeg erfarede noget Saadant, kunde de være visse paa, at jeg anmeldte det, og de bleve affatte fra sin Bestilling. Regjeringen indsaa ogsaa snart, at de havde paalideligere Hjælpere i Missionærerne end i Bestillingsmændene,

og Missionærerne fik det Hverv, at de, fordi de bedst kjendte Folkene og deres Nød, skulde gjøre Anmeldelse om Tilfælde, hvor Hjælp trangtes, og sørge for, at Hjælp blev ydet paa bedste Maade. Af Regjeringen oprettedes bestemte Hjælpesteder, hvor de, der ikke længer kunde arbejde, fik daglig Næring; de fik daglig to smaa Portioner Mad, hvoraf de til Nød kunde leve. Men ogsaa her blev der begaaet mange Misligheder af Bestillingsmændene. Det var nødvendigt stadig at holde vaagent Øie med disse Folk, ellers knappede de af paa Maden for de Ulykkelige for at fylde sine egne Lommer. Ja, Nøden var bleven frygtelig, og den stirrede os imøde fra alle de hule Døre, de indfaldne Ansigter og de afsmagrede Legemer.

De, som kunde arbejde, vare endnu bestandig bedst-farne. Daglønnen var vistnok kun 22 Ore, og Pundet af Risen kostede i den dyreste Tid ogsaa 22 Ore, (det er omtrent sex Cents) saa at de Ulykkelige kun fik et Pund Ris om Dagen, og deraf skulde maaske ogsaa Kone og Børn leve; thi da de saa, at Mange bleve syge paa Hjælpestederne, vilde Folkene nødigt did. I Begyndelsen vilde vistnok Alle gjerne derhen; da kom de til mig for at faa en Anvisningsjedd. Naar jeg nu saa, at Folkene godt kunde arbejde, lod jeg Anvisningsjeddelen lyde paa Arbejde. I Begyndelsen var de aldeles ikke taknemmelige herfor, men senere, da de saa, at de vedblev at at være friske ved Arbeidet, medens Folk bleve syge paa Hjælpestederne, takkede de mig, fordi jeg havde sendt dem til Arbeidet.

Sygdommen lod da heller ikke længe vente paa sig, og hvad jeg havde frygtet for skede. Allerede længe havde der her og der været Tale om Udbrud af Kolera. Da Sygdommen var i de nærmeste

Landsbhyer, mente Hinduerne at kunne besyttte sig derved, at de for alle Veie, som førte til Landsbhyen, satte Gjerder af skarpt Tornekrat. Endelig i Midten af Decbr. 1876 brød Kolera ud i Landsbhyen; alle Gjerder havde intet hjulpet. I mindre end 14 Dage var af de 1200 Mennesker i Kapur (Missionsær Kiehnes Opholdsted) 150 bortrevne af den frygtelige Sygdom. Regjeringsarbejderne maatte indstilles, thi ogsaa der brød Sygdommen ud blandt Arbejderne, og det med saadan Hefstighed, at ofte Folk blev syge om Morgenen og var lig allerede før Middag. Hungeren tog Overhaand, fordi Arbejderne hørte op, Handel og Samfærdsel standsede, og der var i Landsbhyen intet Korn Ris mere at faa tjebt. Folkene klagede frygteligt, men ingen Indfødt lod sig bevæge til at lade Korn komme fra andre Steder; jeg tog de Penge, som var forhaanden, og lod derfor hente Ris fra nærmeste By, for at Folkene dog kunde faa Noget i sin Nød. Da jeg anden Gang havde sendt Folk efter Ris, fik en af dem Kolera og slæbte sig moissommelig til den nærmeste Landsbhy; den næste Morgen var han død. Jeg frygtede ikke netop for Koleræen, men man maatte stadig være beredt paa Døden; og om jeg end var rolig i Herren, aa bævede dog Hjertet, ligesom hos en Soldat, der gaar ind i den tætteste Kugleregn; thi Døden gjorde en rig Hofst. Med Fuldmaare hørte Sygdommen med en Gang op. Der blev Inngen angrebet mere i Landsbhyen, men i andre Landsbhyer rasede Sygdommen fremdeles. Meget værre blev Sygdommen ogsaa derved, at Eigene ikke blere ordentligt begravede. Brahminerne og Sudraerne (Haandverkerkasten) lader jo sine Lig brænde, men Tyrkerne og Pariaherne begraver dem. I den almindelige Frygt for Sygdommen bleve nu

Eigene enten kastede ud uden Begravelse eller begravede saa grundt at de neppe vare bedækkede med Jord. Disse Lig blev da opsøgte og opgravede igjen af Schakalerne, og Schakaler, Hunde og Gribbe fortærede dem i Fællesskab. Takket være Guds Forsorg, som havde sendt disse Dyr til at fortære Eigene, ellers var de pestbefængte Uddunstninger blevet uudholdelige. Distriktet blev der efter min Anmodning af Regjeringen udstedt Befaling om, at Eigene skulde begraves ordentligt; men i en saa uskyldig Tid var der ingen Kontrol dermed, og Regjeringens Befaling blev daarligng efterfulgt. Ingen Regn var faldet, og vi saa med ængstelig Betsynring ind i Fremtiden; thi hvorfra skulde vi tage Ris til saa mange Millioner Mennesker? Allerede i Begyndelsen af Novbr. 1876, da jeg var i Madras, var Jernbanen saaledes optaget af Transport af Ris, at jeg havde adskillige Vanskeligheder for at faa en Vogn til vore Sager. Saalangt som Risene kunde føres med Jernbanen, gif det godt; men at føre den videre til de enkelte Landsbhyer gif meget langsomt, og Risene blev meget dyre, for den kom til de Nødlidende. Hvis Regjeringens Bestræbelser vare blevne udførte efter Anske, havde saa behøvet at dø af Hunger; men Hedningerne havde intet Hjerte for Nøden, naar de blot selv ikke behøvede at hungrer. En Dag kom en Mand til mig med sin Kone og to Børn; de bad, om jeg ikke kunde gjøre Noget for dem, saa at de kunde blive sendte til Hjelpestedet. Jeg gav dem lidt at spise, forat de kunde stille den værste Hunger; thi de havde Intet spist paa flere Dage og var frygtelig udmagrede. Jeg lod strax sige til Distriktsforstanderen, at han skulde skaffe denne Familie afsted. Han havde nemlig af Regjeringen saaet Befaling til at føre Folk til Hjelpestedet paa Statens Beføst-

ning, og han havde nu i otte Dage afvist disse Folk, af den simple Grund, at han personlig havde noget imod dem. Men da det var Aften, kunde Transporten ikke foregaa før næste Morgen; men den næste Morgen var Manden allerede død af Sult; han havde ikke mere kunnet spise Noget af det, som jeg havde givet dem. Af saadanne Tilfælde forekom der utallige. At, de ulykkelige Menneskers Nød var ikke stor nok for disse Glendige; de maatte endnu forage den ved sin Haardhertethed.

Saa kom da Mai og Juni 1877 og Herren skjænkede os temmelig betydelige Regnskurer. Alle vare glade, og vi takkede Herren for hans Naade; men da Folkene nu begyndte at jaa, var Vandet snart tørket bort, og den Ris, som var faaet, tørredes ganske bort. Feberen blev altid slem efter Regnet og bortred mange Mennesker, især ved Regjeringens Forsørgelsesanstalter. Da var der igjen Nød, og Risen blev igjen meget dyr. Den 18de Juni 1877 nedbrændte dertil om Natten en Trediedel af Landsbhyen; lykkeligtvis traf det ikke de fattigste, men de Velhavendes og Riges Boliger blev lagt i Aske. Men de kunde igjen lade bygge, og det gav igjen nyt Arbejde og Fortjeneste. Et stort Onde under Hungersnøden vare de mange Typerier; om Voldsgjerninger hørte man derimod ikke meget; Typerierne viste sig rigtig under Branden. Folkene stjal Alt, hvad de kunde faa Tag i, af det, som reddedes af Ilden. I en Brahmins Hus havde der været meget Ris; den havde Pariaerne stjaalet det meste af. Den næste Dag blev der holdt Husundersøgelse, Risen blev fundet, og Tyvene maatte vandre i Fængsel. Fængslerne vare ganske overfyldte; Folkene stjal tildeels kun for at komme i Fængsel og paa den Maade faa sit Brød. Politiet blev fordoblet, og

Fængslerne kunde snart ikke rumme flere. Da indførte Regjeringen Brygges Straf for ringere Forseelser. Nøden drev jo for en Del Folkene til at stjæle, og jeg havde hjertelig ondt af disse stakkels Mennesker.

Paa meget gunstige Steder var der vokst Ris, og i Oktober 1877 fik vi igjen dngtigt Regn. Men Vandet var ikke tilstrækkeligt til Dyrkning af Ris, og Landmændene begyndte derfor at faa andre Kornarter, som ikke behøvede saa meget Vand. Men da Sæden stod ganske vaffer, var med en Gang Markerne fulde af Græshopper, saa at den lovende Sæd i Løbet af nogle Dage var ganske ødelagt. Efter saadanne mislykkede Forsøg satte Røbmændene strax igjen Prisen paa Ris saaledes op, at de stakkels Mennesker maatte lide Nød. Nu kom ogsaa en fryg'elig Sygdom til, nemlig Hungertyfus, som ogsaa optraadte pestagtig og krævede utallige Ofre. Først var det fra Novbr. 1877 til Jan. 1878. Netop de friskeste og stærkeste Mennesker blev angrebne af Sygdommen og bortredne. Regjeringen sendte vistnok Læger og Medicin, men man kunde kun altfor tydeligt erkjende, at Straffen var fra Herren; thi alle Midler, som anvendtes, hjalp kun lidt.

Da der i November og December 1877 igjen faldt temmelig meget Regn, var vi alle sjæleglade, fordi vi nu mente, at Herren havde vendt Folkets Lidelser og vor egen Lidelse; men Pesten rev endnu Mange bort, som vel saa det Gode, men ikke fik Noget at nyde deraf. Desværre kom der nu til Hungertyfus ogsaa Battersot, som fordrede mange Ofre. Fødder og Ansigt svulmede op paa de Syge, og efter nogen Tids Forløb døde de, for det Meste ganske pludselig. Først saa man, at de blev angrebne, som først havde lidt Hungersnød og derpaa faaet god Næring ved Hjælpestæderne; de havde

ikke mere kunnet taale den gode Kost. Tillige var Vandet meget usundt. Senere blev de alle angrebne, som før havde lidt af Feber, og Sygdommen blev ligesaa smitsom som Tyfus. Begge disse Sygdomme herskede da, indtil jeg ogsaa blev angrebet af Tyfus, men igjen helbredet; men tilsidst maatte jeg, da jeg ogsaa blev angrebet af Battersot, forlade Indien, efterat i Forveien min anden Kone var død af Tyfus den 30te Novbr. 1877 og ligeledes min ældste Søn den 17de Decbr. samme Aar. og min yngste Søn af Battersot den 11te Mai 1878.

J Begyndelsen af 1878 stod Sæden paa alle Steder fortraffelig, og dersom Herren endnu havde ladet nogle Regndage komme, da havde vi haat Udsigt til en rig Høst. Regjeringen og andre velgjørende Menneker havde hørt om vor Nød, og der blev givet de fattige Landmænd Penge, eller de fik Forskud, forat de kunde faa kjøbt Dyr og Saaforn. Med virkelig Glæde saa man Sæden voxte frem, men efter omtr. to Maaneders Forløb, i hvilke der ikke var kommet Regn, var Dammene tomme, og Sæden begyndte lidt efter lidt at fortørkes. Ved Slutningen af April saa Markerne igjen rigtig bedrøvelige ud. Kvægsygen brød ud for anden Gang, og de indkjøbte Dyr døde, saa at Antallet af Kvæg blev overordentlig lidet. Da en af de anseeligste Bønder i Landsbyen besøgte mig kort før min Afreise, talte vi sammen om den tunge Tid, og jeg sagde: „D, du har dog ikke lidt af Hungernöden.“ Da svarede han: „Børn har jeg ikke, dem kunde jeg altsaa ikke miste; jeg er jo ogsaa selv kommen derafra med Livet (om sin Kone sagde han intet, fordi Hinduerne ikke gjerne gjør det; men hun levede endnu, uagtet de begge havde ligget af Feber), men som De ved brændte først min Hus ned; hele det Forraad af Ris,

som jeg havde, brændte ogsaa, saa at jeg har maattet kjøbe Saaforn. Men det værste er, at da Hungernöden begyndte, havde jeg 200 Stykker Kvæg, men de er døde, saa at jeg kun har 2 Dyr og 4 Kjør igjen. Før nogen Tid siden havde jeg kjøbt et Par vakre Dyr for 160 Rup. (71 Spd.), ogsaa disse er iforgaars døde begge to; hvorledes skal jeg nu dyrke mine Ager?“ Denne Bønde behøvede dog ikke at klage, thi han havde endnu mange tusinde Daler i Formue, men saaledes gif det de Fleste.

Nogle Familier døde efterhaanden ganske ud, eller alle de voksne døde, og Børnene blev tilbage. Koleraen havde først raset værst blandt Mahomedanerne og Sudraerne; men ogsaa af de lavere Klasser, var mange døde. Hungeren trykkede især de laveste Klasser, ogsaa de fattige blandt Mahomedaner og Sudraer. Saa kom Tyfus og Battersot og bortrev mange, især blandt Brahminerne, men ogsaa blandt Sudraerne; Pariaerne led mindre deraf. — Nogle Landsbyer laa ganske øde; kun Murvægge stod igjen; Straatagene var revet bort for at tjene til Kreatursøde; og de sidste af Befolkningen, som havde været der, havde revet ned og brændt alt Træværk. Da jeg kort før min Bortreise spurgte Politispektøren, hvor mange Menneker der var døde i de sidste 2½ Aar, svarede han mig: af Kapurs 1200 Menneker var 700 døde af Kolera, Hunger, Tyfus og Battersot. — Af den kristne Menighed i Kapur er 7 døde af 16 Personer, og af Menigheden i Gudur omtr. 30 af 120.

Ege til min Bortreise (20de Juni 1878) var der næsten ikke saldt noget Regn; om der end kom en Skur her og der, saa bragte det dog ikke Vand til Risdyrking, og Halvdelen af den Høst, som vi havde sat saa stort Haab til, maatte

torke bort. Paa nogle Steder fik man dog rigelig og god Høst. Befolkningen er ogsaa betænkt med Gaver fra alle Kanter. En rig Engländer skal alene have givet over 700,000 Kroner, (175,= 000 Spd.) og mange andre gav ikke ringe Summer; ogsaa fra Tydsland kom der nogen Pengehjælp. Alt dette kunde vel for kort Tid hindre saa mange Millioners Nød, men ikke ophæve den, og det var som en Draabe Vand for En, der forsmægter af Tørst. Befolkningen er astaget paa mange Steder, fordi i disse Hungersaar mange er døde, men saa er fødte. Efter hvad jeg til denne Tid har erfaret, faldt der ogsaa i Oktober og November 1878 kun sparsomt Regn,

saa at man neppe kan haabe nogen rig Høst; paa nogle Steder gaar det dog bedre. Ogsaa skal Feberen igjen være meget slem og Risen meget dyr. Dette er altsaa det tredie Aar, at Herren prædiker for Hinduerne i sine Straffedomme for at gjøre dem modtagelige for sit dyrebare Ord. Hidtil er Befolkningen, som det synes, paa mange Steder ved Hungersnøden ikke blevet villig, men sløv ligeoverfor Guds Ord, saa at de hører det næsten endnu sjældnere end i tidligere Aar. Paa andre Steder derimod har de ladet sig finde villige til at modtage Herrens Ord. — Mit faste Haab er, at Hinduerne, idetmindste mange af dem, vil vende sig til ham, som har slaaet dem, og give ham Ære."

Adelsbergerhulen.

Om denne Hule eller Grotte, som ligger i det østerrigste Kronland Krain ved Wien-Triest = Jernbanen, skrives der i et Rejsebrev fra Wien. Byen Adelsberg har i sig selv Intet, som kunde bringe en fremmed og langvejs Rejsende til at standse eller vige af fra den slagne Landevei, og dog besøges den nu af store Skarer. Disse komme for at bese den strax i Nærheden liggende Hule, „Die Adelsberggrotte“, der efter at have været kjendt i Middelalderen, atter blev forglemmt og først i 1816 paany opdagedes ved et rent Tilfælde. Hulen ved Adelsberg har et stort Navn, som en af de mærkværdigste, om ikke den allermærkværdigste Drypstenshule, der findes i Europa, og efterat have seet den, maa jeg ogsaa erkjende, at dens Ry er fuldkommen berettiget.

Hulens Gange, forsaavidt man nu gaar dem, skulle efter hvad der anføres

i Rejsebøgerne have en Længde af omtr. 12,000 norske Fod, hvilket synes meget rimeligt, og det er ingen Overdrivelse at sige, at man paa denne Vej gaar fra Overraskelse til Overraskelse. Stalakiternes og Stalagmiternes (d. er Drypsten=Dannelsenes) forunderlige Former ere formodentlig for de Fleste vel bekjendte fra Tegninger; men man har dog ikke, for man har seet dem i en saadan Hule, den rette Forestilling om deres ubegrændsede Evne til at antage de mest fantastiske Skikkelser. Og saa denne Hule! Den største Hule, som jeg hidtil har seet, er Dolstenshulen paa Sando; men hvor kolossal denne end staar for min Grindring, saa er den dog for Intet at regne i Sammenligning med Hulen ved Adelsb-rg. „Der grofse Saal,“ „der Tanzsaal“ og de øvrige store Afdelinger af Adelsberggrotten ere hjer for sig noget meget mere, og saa ere de rigt ud-

styrede med Dryppstensfigurer. Hvor storartede end disse store Hulefale ere, er jeg dog mere tilbøielig til at anse de lavere Gange, der forbinde dem med inanden, for endnu mere henrivende og rige paa Overræffelser. De to Timer, hvori jeg vandrede om inde imellem disse Underverdenens Vidundere, gik kun altfor hurtigt, og da jeg atter traadte ud i Lyset, ønskede jeg mig paany tilbage i Hulens Mørke. Jeg skal endnu kun sige, at Jngen, der reiser mellem Wien og Triest og kan afse den fornødne Tid, bør undlade at staa af i Adelsberg og ofre en Dag paa at besøge denne Vidunderhule. Man vil ikke angre det.

Det klagedes ellers over, at de trange Tider ogsaa viste sine Virkninger paa Besøget i Adelsbergergrotten, og ialfald er det vist, at der ikke var mange Fremmede der den Dag, jeg besøgte den. Vi vare et norst Folge paa 3 Personer, en böhmissk Dr. phil. og hans Hustru og en fransk Artilleriofficer, der alle boede i et lidet Hotel „zur ungarischen Krone“, hvorimod den store nye „Adelsbergerhof“, et vældigt moderne Hotel paa fire Etager, stod aldeles tomt. Hvis Besøget i den egentlige Reisetid ikke har været forholdsvis bedre, maa Tieren af dette Hotel ikke have nogen indbringenge Bedrift.

Nordenstjölds japaniske Bibliothek.

„Göt. Hand. och Sjöfvd.“ meddeler et Brev til Doktor Oskar Dickson, hvori findes følgende Oplysninger om Prof. Nordenstjölds japaniske Bibliothek: Ved Indkjøbet af Bøgerne havde Nordenstjöld Bistand af en ung, kundskabsrig, franskstalende Indfødt, Hr. Okuchi. Han gjennemsogte for Nordenstjölds Regning Bogladerne hos utallige Handlende med gamle Bøger i Yokohama og Tokio. Da der tilsidst ikke kunde faaes flere Bidrag til Samlingen i disse Byer, sendte Nordenstjöld ham til Kioto, der i Aarhundreder har været Japans Hovedstad og Lærdomssæde. Det er netop nu det rette Tidspunkt til at anlægge en saadan Bogsamling, fordi de gamle Feudalgodser nylig ere blevne inddragne, og det gamle, i politisk Henseende magtesløse og derfor hovedsagelig til literære Sysselsættelser henviste Keiserhof er blevet splittet derved, at Mikadoen har taget hele Keisermagten tilbage, og at Hovedstaden

er bleven flyttet fra Kioto til Yokohama. En Mængde private Saanlinger af gamle Bøger ere saaledes ligesom de gamle Rustninger og Vaaben gaaede til Marshandiserbutikkerne. Under den For, hvormed de Indfødte nu have kastet sig over Efteravelse af europæiske Skrifter, ringegtes disse gamle indenlandske Bøger ganske, og Hovedmassen af dem vil rimeligvis snart blive benyttet af Bræmmerne til Indpakning eller gaa til Papirmøllerne. Herril kommer de hyppige Ildsvaader, som ofte hærje Byerne, og ved hvilke kun de kostbareste Husgeraadsfager reddes ind i de for slige Ulykkeshendelser i de fleste Kvartierer opførte ildfaste Huse. Til Kostbarheder regner man dog ikke lidet læste Bøger fra Fortiden. Nordenstjöld er derfor fuldt overbevist om, at en saadan Bogsamling som den, han nu hjembringer, om nogle Aar kun med den største Anvendelse af Tid og Penge vil kunne tilveiebringes, og at den Tid vil

komme, da denne Samling vil blive af overordentlig Værdi for dem, der ville studere det japanse Folks Skjæbne og indre Liv for den Tid, da Havnene aabnedes for Europæerne. De fleste af Nordenfjelds indkjøbte Bøger ere nemlig trykte før 1859. Deres Antal beløber sig til 1036, medens Antallet af Bind er næsten 6,000, men de fleste Bind ere ikke større end et Arbejde hos os paa 100 Sider. Efter Fagene fordele Bøgerne sig saaledes: Historie 176, Skrifter om Buddhaismen og Opdragelsen 161, om Sintoismen 38, om Kristendommen (trykt 1715) 1, om Sæder og Stifte 33, Skuespil 13, Love 5, Statsvidenskab, politiske Stridskrifter, for en Del nye, hemmelig trykte imod de seneste Forandringer, 24, Digtetekunst 137, Heraldik, Arkæologi og Ceremonier 27, Krigs- og Vaabentekunst 41, Skaf 1, Myntlære 4, Ordboøger og Sproglære 18, Geografi og Kortter 76, Naturhistorie, 68, Lægevidenskab 13, Regnekunst, Astronomi og Astrologi 39, Haandvoert og Agerbrug 43, Bøger med Monstertegninger 73, Hævebrug 16, Bibliografi 8, Diverse (d. e. forskjelligt) 20. Med Undtagelse af Andagtsbøgerne og en Del af de historiske Arbejder ere de fleste forsynede med utallige Træsnit, altid eiendommelige, ofte tegnede og udførte med Mesterhaand. De 73 Bøger med Monstertegninger turde have Værdi ikke blot for Kunsthistorien, men ogsaa for alle de Grene af Industrien, der paa nogen Maade ere afhængige af Ornamentikken. Samlingerne af Heltesagn og Digte i bunden og ubunden Stil give os et mærkeligt Indblik i det indre Liv i en nu forsvunden Feudalstat, som i en vis Retning var høit udviklet, men i sin Udvikling ganske uafhængig af europæisk Indflydelse. Det Samme gjælder om Arbejderne om Theatret, der ofte synes at være mærkelige. I et af dem angives i Billeder og Skrift den Maade, hvorpaa de betydeligste Skuespillere have opfattet de vigtigste Steder i sine Roller.

Luthersk Skoleblad.

At dette nye Blad er No. 1 (Januar 1880) udkommet. Det begynder med den kristelige Hilsen: Guds Fred i Jesu Navn! Hertil knyttes et Forord, hvoraf vi tillade os at hidsætte følgende:

„Luthersk Skoleblad“ ønskes ikke at betragtes anderledes end som en Kristi Udsending; det ønskes at tjene Kristi Kirke, men vil da søge at tjene den i en enkelt Retning. Det vil især befatte sig med saadanne Ting, som angaar den kristelige Undervisning og Opdragelse. Om disse Ting vil det sige sin Mening; her vil det søge at være til Nytte. Opdragelsen i Hjemmet vil det

stræbe at fremme med alle de Midler, der staa til dets Raadighed; Undervisningen og Opdragelsen i Skolen, Lærens særegne Gjerning, haaber det at kunne støtte og lede i en god og Gud velbehagelig Retning. Det tror derfor at kunne blive til nogen Nytte baade for Forældre, Lærere og Præster. Det vil ikke træde i Veien for noget andet godt Blad, ja Enhver vil let kunne se, at det ikke kan erstatte noget af de andre. Men ligesaa lidt kan noget andet Blad, som udkommer blandt vort Folk her i Landet, erstatte Skolebladet. Kun hvor det faar Lov at komme ved Siden af andre, vil det blive ret frugtbringende.

En Hovedopgave for Skolebladet vil det være, at det som et Organ for vor Kirkes Lærere kan hjælpe disse til at træde i nærmere Forbindelse med hverandre, til at udveksle Tanker og Meninger, til gjensidig Opmuntring og Belærelse. Dernæst vil det ogsaa arbeide hen til en bedre Forstaaelse af Lærereus Virksomhed og paa den Maade saa meget som muligt søge at lette ham hans tunge og ansvarsfulde Gjerning.

Naar det er sagt, at Bladet agter at virke som en Kristi Udsending, saa maa dette forstaaes saaledes, at dets Hovedopgave skal være at virke for kristelig Undervisning og Opdragelse. Efter Evne og Anledning vil det altid tage Hensyn til en god Skoles Gjerning for Næsten, ligesom det ogsaa haaber ved Anmeldelse af gode Bøger, saa vel religiøse som andre, at kunne bidrage til at fremme almindelig Oplysning inden sin Kreds."

Foruden dette Forord har No. 1 følgende Indhold: Den kristelige Opdragergjerning. — Vil du fortælle os om Jesus, Moder? — Om Bibelen's Læsning i Menighedsstolen. — Fra Decorah. — Skoleefterretninger. — Boganmeldelser.

Bladet udkommer med et Aft maanedlig og koster 50 Cents om Aaret i Forstud; man subscriberer hos J. L. Lee, Decorah, Iowa, til hvem man har at henvende sig i Alt, hvad der angaar Bladets Forjendelse; men alle Breve, Indsendelser og lignende, der vedkommer Redaktionen, sendes til Prof. G. Koalkvam, Luther College, Decorah, Iowa.

Skal den lutheriske Kirkes klare Lys blive bevaret, saa maa man tage sig ærligt og alvorligt af Børnene og allerede fra deres spæde Aar ved redelig Undervisning og Formaning og Exempel opdrage dem i den Sandhed, som skal være deres Hjælp og Frelse i Liv og Død. Og det er ganske vist ikke blot Lærernes Sag at arbeide med dette, men det er for alle Forældre, ja for alle redelige Menighedslemmer en Sag af største Betydning. Vi kan derfor ikke andet end hjertelig anbefale Skolebladet og ønske de Mænd, som uegennyttigen have prættaget sig at arbeide med det, vedvarende Regems og Lands Kraft til at bære Sagen frem; vi tør trostigen haabe, at den store Overhyrde, som har befalet at røgte hans Lam, ikke skal lade Betsignelsen udeblive.

Gaader og Opgaver.

No. 101.:

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

To Rader Tænder, sorte, hvide,
Fremstinne af den brede Mund.
De stæbtes ikke til at bide,
Men slaaes og slaa i samme Stund.

1. 2. 4.

Se — Lap paa Lap! men ingen Naale
Her sømmede de Lapper fast.
Derfor, naar Bind og Uveir sakraale,
De stundom fløve af i Hast.

6. 5. 7.

Jeg er en Spindelbøv, der fører
 Saa mangen Springsfyr i Arrest;
 Jeg er og en Kalot, der hører
 Til Børn og ei til gamle Præst. (Hanna Winsnæs.)

No. 102.:

Tre Vandringsmænd, A., B. og C., kom en Aften trætte og hungrige til et Værtshus. De forlangte kogte Poteter; men førend disse bleve færdige, vare de faldne i Sovn, saa at de ikke bemærkede, da Pigen bragte dem Poteterne. En Stund derefter vaagnede A., spiste $\frac{1}{3}$ af Poteterne og lagde sig til at sove igjen, uden at vække de Andre. En Stund derefter vaagnede B., og i den Tanke, at han var den Første, spiste han $\frac{1}{3}$ af Poteterne og lagde sig igjen til at sove. Endelig vaagnede C., og da han ogsaa troede, at de Andre ei endnu havde spist, saa spiste han kun $\frac{1}{3}$ af Poteterne, og lagde sig igjen til at sove. En Timestid derefter vaagnede A. igjen, og da han endnu saa Poteter paa Bordet, saa vækkede han de Andre, hvorved det opklaredes, at Alle havde spist. Der var nu 24 Poteter igjen, men hvem skulde have dem, naar hver af dem skulde have lige mange af de indbragte Poteter? — og hvormange Poteter havde Pigen bragt ind?

Dødsning paa Gaaderne i No. 2.

No. XCIX.: Landskab.

No. C.: Først roede han Geden over, dernæst Kaalhovedet, men tog da Geden med sig tilbage; saa roede han Ulven over til Kaalhovedet, og saa tilsidst hentede han Geden.

Blandinger — Nyt og Gammelt.

Elektrisk Lys anvendt ved et Sagbrug. (Anm.: Vi finde os befojet til at optrykke denne lille Artikel, som før har staaet at læse i „For Hjemmet“, nemlig i Nummeret for 31te Marts 1877 Side 190. Red.). „Fredriksstads Tilskuer“ for 30te Januar 1877 skriver:

Folk, der i Lordags Aftes færdedes ude paa Steder, hvor man kunde se opover Elven, bleve overraskede ved en straalende Lysning fra et af Brugene der oppe og troede først, at det var Ildbrand, en Tro, der dog ikke kunde vare længe, da Lysningen ikke trods sin Styrke viste Luer.

Det var elektrisk Lys efter Grammes System, der den Aften første Gang prøvedes ved Konsul Wieses Brug i Glemminge. Da dette Belysningsmiddel er ukjendt her i Landet — det er endog i Udlandet endnu i sin første Begyndelse — og da det utvivlsomt har en stor Fremtid for sig, maatte ikke alene som Belysningsmiddel, vil en Beskrivelse af dets Virkning maatte være hjertkommen. Vi ere satte i Stand dertil ved Hr. Konsul Wieses Forekommenhed og har selv haft Anledning til at gjøre os bekendt med den.

Elektriciteten udoi. ledes ved en liden Maskine omtrent 4 Fod i Firkant, der

var placeret i et lidet Rum i Nærheden af Brugets Dampmaskine, fra hvilken den faar sin Drevkraft. Maskinen gjorde henved 900 Omdrejninger i Minutet, hvortil udfordres 2 Hestes Kraft efter Fabrikantens Opgave. Fra Maskinen ledes to Kobbertraade i to Trærender lige til „Lampen“, hvor det elektriske Lys udlader sig gennem to Kulspidser, der forbrænde i en Tid af omtrent 3 Timer; man gjør derfor rettest i at anskaffe to Lamper, for at ingen Afbrydelse skal ske, idet man nemlig da kan lede den elektriske Strøm over til den færdigstaaende Lampe, medens Kulspidserne skiftes, en Skift, der imidlertid kan udføres paa 3 Minutter. Det maa bemærkes, at en elektrisk Maskine kun kan give Lys til en Lampe ad Gangen. Ligesaa bør det mærkes, at Lampen selvfølgelig slukker, saasnart den bevægende Kraft ophører, ligesom den af sig selv tændes igjen, saasnart Maskinen sættes i Bevægelse; i de fleste Tilfælde maa man maasse derfor være forberedt paa at have andet Lys ved Haanden. Bedst passer selvfølgelig det elektriske Lys i store Rum, hvor ingen eller i al Fald faa styggende Gjenstande findes.

Konfuld Wiese lod en Lampe placere øverst i Køstet midt i det store, ellers med omtrent 50 Gasblus oplyste Høveleri; den stod i en Høide af 24 Fod fra Gulvet. Lampen, der efter Fabrikantens Opgave skal udvikle en Lysstyrke lig 700 Stearinlys, belyste de paa Gulvet staaende Høvelmaskiner m. m. saa klart, som var det den lyseste Dag. For at prøve det elektriske Lys's Virkning i fri Luft lod Hr. Wiese en Lampe, forsynet med Reflexionsspeil, anbringe i et aabent Vindu; det viste sig da, at man i 500 Alens Distance kunde læse den fineste Skrift, og Lyset kastedes langt ned over Elven; det var denne Lysning, der vakte saadan Overrættelse nede ved og omkring Færge-

stedet her i Byen. Lampen er prøvet i Snefog og Vind, uden at videre Ulempe kan mærkes end maasse hurtigere Forbrændning af Kulspidserne. Endelig kan mærkes, at det elektriske Lys ikke skal medføre nogen Fjdsfare, ligesom dets blændende Styrke kan mildnes ved dertil konstruerede Kupler.

— Foruden dette vil vi ogsaa her citere Slutningen af en Artikel i Kjøbenhavn's Dagblad for 9de Januar d. A. saalydende: Det maa dog bemærkes, at der allerede samtidig med de høie Lovprisninger af Edison's nye Opfindelse høres stærk Kritik over denne. „New York Staatszeitung“ har saaledes advaret mod at sætte Tid til de i høi Grad overdrevne Beretninger, som navnlig meddeltes af Herald, og i et af de sidste Nummere af Times har en Indsender omtrent udtalt sig paa lignende Maade. Han siger om Edison's tidligere Arbejder over det elektriske Lys, at de ikke vare andet end Gjentagelser af tidligere Forsøg, med hvilke han synes at have været bekendt, og som gif tilbage endog til for en fyrrethve Aar siden. Angaaende Anvendelsen af forfullet Papir oplyser Indsenderen, at man har prøvet paa at anvende Kulstof under alle mulige Former og fremstillet paa alle mulige Maader til elektrisk Lys og har anbragt det baade i lufttømt Rum, i Kvælstof, i luftfyldte Beholdere med større eller mindre Held, og han kan ikke indse, hvori den særlige Fordel ved at anvende forfullet Bisulfidfortpapir skal bestaa. Til Slutning erklærer Indsenderen, at det er meget muligt, at Edison er Mand for at løse Problemet, men at der efter de foreliggende Beskrivelser ikke er Grund til at tro, at han allerede har gjort det. I Modsætning hertil har Edison selv meget overlegent erklæret, at de største Vanskeligheder, han havde havt at overvinde, bestod i de Form-

ler, som han fandt i videnskabelige Verker, og som hans Experimenter viste ham vare feilaglige*).

De Forende Staters Regjering har nylig i Sevres bestilt et Vordservice, som skal figurere ved Præsidentens store Festmiddage idet hvide Hus. Udførelsen af denne Bestilling vil idetmindste kræve en Tid af et Aar. Tegningerne skyldes en af de første Kunstnere i Amerika, og Motiverne til Dekorationen ere hentede fra Landets Dyr- og Planteverden. De dybe Tallerkener ere saaledes ikke af den almindelige Form, men dannede efter Kalmiens (Bjergglaurbærtræets) Blomst og ville faa en vis Lighed med smaa Punscheboller. De ville i levende Far-

ver blive dekorerede med en Clambake, en Krabbe, en Havskildpadde, Palmekaal, Mais, Poteter osv. Havskildpadden fremstilles paa et af Halsøen Floridas Klipperen, isærd med at lade sig glide ned i Braget af et strandet Skib. Tjsefervicet bestaar af et stort rektangulært Fad med ombøiede ligesom sammenrullede Hjørner, dekoreret med en Brislingfangen i et gyldent Net; Tallerkenerne ere af Form som to aabnede Muslingeskaller. Dekorationen paa disse forestiller to kæmpende Languster (et Slags Krebsdyr, som staa Hummeren nær), en Gjedde, som lurar paa sit Bytte osv. Paa Bildtservicet er Fadet prydet med en Kalhun og Tallerkenerne med smaa Billeder, forestillende kalkforniske Bagtler i Begreb med at plyndre Marferne; et Andetræk, som flyver hen over en Bugt, Høns, som flygte for en Steppebrand, osv. Andre Tallerkener ere dekorerede med en Bisonore, en virginisk Hjort og desl. Desfertservicet vil udelukkende blive dekoreret med amerikanske Frugter.

*) Efter at Ovenstaaende var sat, har vi havt Anledning til at se en Artikel i Chicago Tribune for 9de Februar, optaget fra Cincinnati Enquirer, hvori en „fremragende Elektriker“, der har besøgt Menlo Park, uibetaster Edison's Arbejder med det elektriske Lys etc. en gennemgaaende Kritik. Han kommer til det Resultat, at Edison 1) ikke har gjort nye Opdagelser med Hensyn til praktisk Brug af det elektriske Lys, men at han dibetærer det lettroende Publikum med de samme Experimenter, som gjorde saa megen Opsigt for næsten tredivde Aar siden, 2) at de Anstalter, som paa Tingens nærbærende Standpunkt kunde gøres for at tage det elektriske Lys i Brug til Belysning af Byer, vilde gjøre dette Lys dyrere end Gas, medens det endnu ikke er bevisst, at det Hele kunde saa nøie reguleres efter Behøvet, som nu er Tilfældet med Gasbelysningen. Ned.

St. Gotthardstunnelen. — Fra Laujanne meddeles, at der endnu kun er 400 Meter tilbage at gjenembryde af Tunnelen. Arbejderne i dennes nordlige Del kunne allerede nu tydelig høre Knaldet fra Minesprængningerne i den sydlige Del.

 Det er fordelagtigst for begge Parter, at Kontingenten indsendes i Tide. Saa snart Betaling indløber, skal Kvittering blive sendt; hvis den ikke kommer inden 2 Uger efter Uffendelsen af Pengene [eller for Pacific-Staternes Bekommende inden 4 Uger], saa skriv igjen og meld det. Send Pengene paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse: **R. Thronsfen**, Dramer 14, Decorah, Iowa.

Indhold: En ung Piges Historie. — Den syngende Fige. — Sex Aar blandt de røde Indianere. — Hungersnøden i Indien. — Adelsbergerhulen. — Nordenfjølfs japanste Bibliothek. — Lutherisk Skoleblad. — Gaader og Opgaver. — Blandinger — Nytt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,
COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Shop - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
Attorneys at Law,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC. }

DECORAH, IOWA.

18de Bind af „For Hjemmet“,

indeholdende blandt Andet: Gustav Vasa, en interessant Skildring af Sveriges Historie, samt den ypperlige Fortælling Pater Klemens, der gaar ind paa Forstjellen mellem Protestanter og Katholiker, sendes portofrit for \$1.00.

Adresse R. Thronsen, Decorah, Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffeovne samt Kobber- og Blikvarer, Gaardskreditfaber og Vertføj, Bygningsmaterialier, saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

ST. CLOUD HOTEL,

DECORAH, IOWA.

anbefales Landsmænd og andre Reisende af Cieren

D. L. Hamre.

☞ En Værestald med gode Heste og Kjøretøier er forbunden med Hotellet.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Endsiden af Water Str. = = = Decorah, Iowa.

Socrates's Forvarstale ved Platon,

(oversat af J. Aars)

4 Hefter af „For Hjemmet“, tilsendes portofrit for 25 Cents.

Adr. R. Thronsen, Decorah, Iowa.

O. A. FOSS,

handler med

Færdiggjorte Støvler og Sko.

Tillige gjøres alt Slags Skotøi efter Bestilling af de bedste Materialier og Reparation udføres godt og billigt. Til Skomagere og dem, som ønsker at gjøre sit eget Skotøi, har jeg altid et stort Oplag af Læder og Skind Værktøi og Alt, som tilhører Skomagerprofessionen. Skriftlige Ordres modtages og expederes prompte til laveste Priser.

D. A. Foss,

Decorah, Iowa.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te Bind (1876 I.) og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

12te Bind (1876, II.) indeholdende de interessante Fortællinger „Pleebatteren“ og „De to Blinde“, samt meget andet interessant Læsestof tilsendes portofrit for 60 Cents.

13de Bind (1877, I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger „Apeflover“, „Mod Himlen“ (Forfatterindens Ungdomshistorie), „Onfelen fra Amerika“, „En Gut fra Londons Gader“, saavel som flere mindre Fortællinger; den interessante historiske Skildring „Karl den Tolvte i Norge“; henimod 30 andre større og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for 80 Cents.

14de Bind (1877, II) indeholdende sidste Afdeling af Fortællingen „Mod Himlen“ (Forfatterindens Husliv), Fortællingerne „Olfjæren“, „Aene“, „En Juleaften paa Gaaraas“ samt meget andet fortrinligt Læsestof tilsendes portofrit for 80 Cents, begge disse Bind for \$1.50.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Phillip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Phillip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongosloden“, „Skovstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00; alle 5 Bind (12—16) portofrit for \$3.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titellblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: A. Thronsdjen,

Dr. 14, Decorah, Iowa.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.

Adresse: A. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Den nye norske Barberstue er i Basementet i Adams nye Blok, Hjørnet af Water og Winnebago Streets, Decorah, Iowa.

M. D. Solberg.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
Steyers Bygning ved Siden af Winnesheik House.
Decorah - - Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende
„To ældgamle Sange fornyede“,
nemlig **Tolvtaalvisen** og **Den gylde ABC** 8 for 50 Cts., 20 for
\$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: A. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

380 Oktavsider
med udvalgt Læsning for 60 Cents,
nemlig 12te Bind (1876 II.) af „For Hjemmet“, indeholdende Fortællingerne
„Pleiedatteren“ og „De Blinde“, „Grindringer fra en Islandsfærd“, „Laura
Bridgeman“, „Magdalena Schubert“, „Maria Schandorf“ og meget andet ud-
valgt Læsestof. Sendes portofrit for 60 Cents. Benyt denne Leilighed!
Adresse: A. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
dens billigste Priser. Reparationer udføres.

Ligklister hæves paa Lager. Begravelseser besørjes.

13de og 14de Bind af „For Hjemmet“,
indeholdende blandt Andet den historiske Skildring Carl den Tolvte i Norge
samt den udmærkede Fortælling „Mod Himlen“, 24 Hefter. (760 Sider for-
uden Titelblade og Registre) sendes portofrit for \$1.50.
Adresse A. Thronsdjen, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. DECORAH, IOWA.

Kem Bind af „For Sjemmet“,

nemlig 13de, 14de, 15de, 16de og 18de

(Aargangene 1877 og 1878 samt sidste Bind af 1879),
hvilket tilsammen udgjør 60 Hester eller 1876 Sider
med udvalgt og afberlende Læsestof samt Titelblade
og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse **A. Thronsdien,**
Dr. 14, Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er
\$30.00 for Skoleaaret (10 Maaned) og for en Termin i Forhold. Koft billig.
Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren
Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

— Gier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee
Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead
Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige
Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres
med kort Varsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og
billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den
Fordel, at de kan faa sin Inscription feilsfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor
man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Dhr. Harvey Miller og
Frig Rosenheimer. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive
mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Teg-
ninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Gremplar
han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.